Զ. ՏԱՐԻ 1538 ԹՒԻ ՀԱՅՈՑ 4381 ՄԵՀԵԿԱՆ 12 ՇԱԲԱԹ 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1889 (Ն. Տ.) 2 ՄԱՐՏ 1889 29 ՁԵՄԱՁԻՒ, ԱՄԻՍ 1306

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՏ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ, ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌وك

غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱԶԳԱՅԻՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ հասար Տարեկան գահեկան Արժէքի	160
» » Վեցմսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գառաւաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան Ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրաց հասցէաւ ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած Նամակ կամ գրութիւն եւ յայտարար.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Հոս, 26 փետր.— Կը հաստատուի թէ Պ. Քրիսպի լրջօրէն մտադիր է հրաժարիլ, ամբողջ Նախարարութեան հրաժարականը մատուցանելով թագաւորին։ Բայց որովհետեւ խորհրդարանական խմբակներէն ո՛չ ոք կ'ուզէ արդի պարագայից մէջ յաջորդել Պ. Քրիսպիի, հաւանական է որ սա տակաւին չարունակէ իւր պաշտօն։

—Պերլէն 26 փետր.—Կը հերքուի Վիլհելմ կայսեր երեց քրոջ Վիկթորիա Իշխանուհւոյն Շուէտի Քարլ Իշխանին հետ նշանախօսութեան լուրը։

—Վիեննա, 23 փետր.— Պաշտօնապէս կը հերքուի Նոյէ Թէոյէ Փրէոեի լուրը թէ Ալէքսանդր Իշխան Երդչուհւոյ մը հետ ամուսնացեր է։ Այս լուրը Պուլկարիոյ նախորդ Իշխանին դէմ մեքենայութիւն մը կը նկատուի։ Ալէքսանդր Իշխան ի Նովալի կը գտնուի, և հոն պիտի մնայ ժամանակ մը։

—Պերլէն, 26 փետր.—Կայսրը փոխգնդապետի աստիճան բարձրացուց զհոմս Հերպերթ Պիզմարք, և զնախարար Պ. Կոլէր, և հազարապետութեան աստիճանի՝ զհոմս Վիլհելմ Պիզմարք։

—Փէթերսպուրկ, 25 փետր.— Ֆրանսայի և ռուս սեղանաւորաց խմբակ մը, որուն մասնակից է Ռոշիլի առնը, Ռուսիոյ փոխ տուաւ 700 միլիոն ֆր. 4 0/0 տոկոսով, 5 0/0 տոկոսով ռուս փոխառութեան տոկոսը զեղչելու համար։

—ՓէշԷ, 25 փետր.— Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, ընդդիմադիր կուսակցութեան երկու պատգամաւորներ, Կոմս Ապոնեի և Պ. Հելֆի, յայտարարութիւններ ըրին, հերքելով օտարազգեաց ոմանց այն կարծիքը թէ Հունգարիոյ ընդդիմադիր կուսակցութիւնն՝ իբրեւ քաղաքականութիւն Հունգարիոյ՝ կը մերժէ Գերմանիոյ և Իտալիոյ հետ դաշնակցութիւնն, եւ տարբեր ուղղութիւն մը կ'ուզէ տալ երկրին քաղաքականութեան։—Պ. Թիսա անկեղծ ուրախութիւն յայտնեց ընդդիմադիր կուսակցութեան այս յայտարարութեան համար, յարելով թէ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ հետ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դաշնակցութիւնն ո՛չ միայն ժողովրդոց համակրութեան այլ և այս նիզակակցութեան մասնակից Տէրութեանց շահերուն վրայ հիմնեալ է։—(Ռուս լրագիրք և մաս մը ֆրանսական լրագիրք ուրախութիւն յայտնած էին Փէշթայի ցոյցերուն համար, իբրեւ նշան մը թէ Մաճառք դժգոհ են կեդրոնական Տէրութեանց դաշնակցութենէն։ Այդ կարծիքը ջրելու համար մաճառական Խորհրդարանին մէջ երկուց կուսակցութեանց պետերն այդպիսի յայտարարութիւն մ'ընելու պէտքն զգացին։)

—Պերլէն, 25 փետր.— Հոմբուրկէ Նուբէյէրեն կը հերքէ այն լուրը թէ Վիլհելմ Կայսեր կրտսեր եղբօր՝ Հայնրիխ Իշխանի կնոջ (որ Վիկթորիա Թագուհւոյն թոռն է) ծննդաբերութեան առթիւ անդլիացի բժիշկ մը բերելու խօսք կայ եղեր։ Այսպիսի զրոյց մը տարածուելով, կառավարական լրագիրքը զայրոյթ յայտնեցին, Սըր Մորըլ Մաքէնզիի դէպքն յիշեցնելով, և բողոք բարձին օտար մասնագէտներ կանչելու մեծամասնութեան դէմ, երբ Գերմանիոյ մէջ պակաս չեն։

ՊՈՍՆԱ—ՀԷՐՍԷԳ

Պոսնայի աւստրեան կառավարութիւնը Պոսնա-Սէրայի օրթոդոքս Կոնսիսորիային հրամայեց ծրագիր մը պատրաստել օրթոդոքս կղերին կացութեան բարւոքման համար։ Պոսնա-Հէրսեգի օրթոդոքս և ուրիշ կղերաւորաց կառավարութենէն թոշակ՝ընդունողներ։ Օրթոդոքս կղերը մանաւանդ մեծ ազդեցութիւն ունի սոյն դրաւեալ գաւառաց ժողովրդեան վրայ, և աստրեան կառավարութիւնը պիտի բարձրացնէ օրթոդոքս եկեղեցականաց պետական թոշակներն և անոնց նիւթական վիճակը պիտի բարելաւէ, իբրեւ միջոց մը տեղւոյն սլաւ ժողովրդեան մէջ աստրեան վարչութեան դիրքը զօրացնելու։

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիեննայի կառավարութիւնը կը քաջալերէ «Հողագործական փոխառութեանց ընկերութիւններուն» կազմութիւն, ըստ դրութեան Ռէյֆայզէնի, որ այս տեսակ հաստատութեանց հեղինակն եղած է ի Դերմանիա։ Սոյն ընկերութեանց նպատակն է ածան տոկոսով փոխառութիւն ընել գիւղացիներուն՝ հողագործական բարւոքմանց համար, մինչ աւտրիական դրամատանց պահանջած տոկոսները շատ ծանր են։ Կառավարութիւնն օրինագիծ մը ներկայեց Խորհրդարանին, որով այս կարգի ընկերութիւնք շատ մը տուրքերէ զերծ կը կացուցուին։

—Աւստրիոյ Խորհրդարանին չեխ անդամք, մաճառ ընդդիմադիր կուսակցութեան յաջողութեամբ քաջալերեալ, որոշած են նոյն զիջումները պահանջել կառավարութենէն՝ չեխերէնի գործածման համար, պահեստի զօրայ մէջ սպայութեան քննութեանց առթիւ։

—Հունգարիոյ մէջ զինուորական նոր օրէնքին արամադրութեանց դէմ ընդդիմութիւնը կը շարունակէ, և ազգային ճշմարիտ շարժման մը կերպարան կ'առնու։ Դաւառները կը հետեւին Փէշթայի օրինակին։ Փրէսպուրգի դաւառային ժողովոյն մէջ, առաջարկ մը մատուցուեցաւ զինուորական օրէնքին դէմ։ Առենապետ Կոմս Զիչի խորհուրդ տուաւ մեծ զգուշութեամբ կարծիք յայտնել այսպիսի լոկ քաղաքական խնդրոյ մը վրայ, որ Դաւառային ժողովոյ ձեռնհասութենէն վեր է։ Բայց ժողովը մտիկ չըրաւ, և երկար վիճաբանութենէ մը եաքն, ընդունեց որոշում մը, որ բացարձակ կը դատապարտէ զինուորական նոր օրէնքն, իբրեւ մահաբեր ազգին համար նուազացուցիչ և աղետաբեր։ Որոշուեցաւ նաեւ առաջիկայ կիւրակի փողոցային մեծ ցոյց մը կազմել՝ նոյն օրէնքին և Պ. Թիսայի նախարարութեան դէմ։

ՌՈՒՍԻԱ

Օտեսայէ քանի մը խոշոր թնդանօթներ և շատ մը ռազմամթերք եւ այլ զինուորական պիտոյք շոգենաւ պիտի դրուին այս օրերս, ի Վլատիվոստոք (Խաղաղական Ովկէան) զրկուելու համար, ուր ռուս կառավարութիւնը նոր ամրութիւններ կը կառուցանէ, աւելի քան հինգ միլիոն ռուպլի ծախքի։

—Ռուսիոյ զինուորական ոլորտոյ մէջ Աֆղանստանի դէմ պատերազմ մը անխուսափելի կը նկատուի, և կը պահանջուի որ գործողութիւնք անմիջապէս սկսուին, քանի որ յարմարագոյն ժամն է։ Էմիր Ապտ-իւր-Ռահման անխորհրդաբար ռուսական սահմանաց մօտ կը գտնուի, եւ Անգլիա տրամադիր չերեւիր այժ տալ Աֆղանստանի վիճակներուն։ Ուրեմն, կ'ըսեն ռուս զինուորականք, դիւրին է այս պահուս վճռական հարուած մը տալ նմա, փոխանակ սպասելով հարկադրուելու Աֆղանստանի ներսերը դժուարին պատերազմ մը մղել։ Ասով նաեւ Ռուսիոյ ազդեցութիւնը շատ կը զօրանայ ի Կեդր. Ասիա։ Բայց Ռուսիոյ գիւանագիտական ոլորտոյ մէջ կ'աչխատուի տեղի չտալու թշնամութեանց։ Կեդր. Ասիոյ մէջ գտնուող երկու զօրավարներէն մին, Զօր. Ռոսէնպախ, Թուրքստանի կուսակալը, խաղաղութեան կողմն է, իսկ Անդրկասպեան զօրաց ընդհանուր հրամանատար Քոմարով զօրավար անմիջական գործողութիւն կը պահանջէ։

ՍԵՐԲԻԱ

Սերպիոյ զինուորական կազմակերպութեան նոր օրէնքն այս օրերս հրատարակեցաւ, և ուշադրութիւն կը դրաւէ Եւրոպիոյ մէջ։ որովհետեւ Միլան թագաւորին այլ և այլ յայտարարութիւններէն, և ի մասնաւորի Նիշի Այգեվանաց Ցուցահանդէսին մէջ այս օրերս արտասանած բանախօսութենէն կ'երեւի թէ Սերպիա Աւստրիոյ և Գերմանիոյ քաղաքականութեան հետեւող կը մնայ։

Ըստ նոր կազմակերպութեան, Սերպիոյ կանոնաւոր բանակը վաթսուն վաշտերէ կը բաղկանայ, հաշուի չդնելով արքայական պահակազօրքն։ Երբ բանակը շարժուն վիճակի մէջ դրուի, կանոնաւոր զօրաց վաթսուն վաշտերուն վրայ պիտի աւելնան առաջին պահեստի վաթսուն վաշտերը։ Նոյն քանակութեամբ զօրք կը պարունակեն նաեւ երկրորդ և երրորդ կարգի պահեստներն, որով սերպ բանակն ունի 200,000 զօրք։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ

Պիզմարք Իշխան Ռայխսթակի կառավարական մեծամասնութեան հացկերոյթի մը տուաւ փետր. 22-ին իւր բնակարանին մէջ։ Սամսայի խնդրոյն վրայ խօսելով, Իշխանն բաւ թէ իրեն անկարելի կը թուի որ Ամերիկայի հետ հարիւր տարիէ հետէ Գերմանիոյ տածած բարւոք յարաբերութիւնք ո՛ և է կերպիւ խանգարուին Սամսայի կղզեաց պատճառաւ։ Սամսա ա՛նչափ հեռի է և հեռաւոր բան յարաբերութիւնք այն հեռաւոր կղզեխմբին հետ ա՛նչափ անդիտացուցիչ վիճակի մէջ են որ կարելի չէ մտնչեն հակել դէպքերուն վրայ, որով ո՛չ Գերմանիա ո՛չ ամերիկեան կառավարութիւնը չեն կրնար ստանձնել իրենց գործակալաց ամէն ըրածներուն պատասխանատուութիւնը։

Խօսակցութիւնն յետոյ «միապետական սկզբունքին» վրայ դառնալով, Պիզմարք Իշխան ըսաւ թէ պատմութիւնն, և ի մասնաւորի Բուրբոնեան կղզեաց խնդրոյն պատմութիւնը, կ'ապացուցանէ թէ ժողովրդային հոսանքներէ կախեալ ունեցող քաղաքականութիւն մը աւելի քան միապետ մը վարած քաղաքականութիւնը։ Քաղաքականութիւն մը այր վարչութիւնը միապետ մը ձեռքն է՝ կրնայ զիջումներ ընել առանց վտանգի, և մինչեւ իսկ ի հարկին նահանջ մ'ընել, մինչ ժողովրդական կամքէն կախեալ ունեցող քաղաքականութիւնն այդպիսի բան չի կրնար ընել։ Մինչեւ անգամ պատերազմ մը կորուսանելով միապետ մը գիրքը չի խախտիր։ Միապետական կառավարութիւնն ուրեմն աւելի օգտակար է քան խորհրդարանական կառավարութիւնը։ Խորհրդարանական կառավարութեան մէջ իւր պերճախօսութեամբ փայլելու փորձութիւնն ա՛նչափ մեծ է որ իրականութեանց և գործոց ճշմարիտ ծանօթութիւնն երկրորդական կը մնայ։ Պիզմարք Իշխան միշտ այս գաղափարն յայտնած է։

* * *

Գերման հրատարակիչ մը մօտերս ի լոյս ընծայեց Պիզմարք Իշխանի ներքին կենաց վրայ շատ մը յիշատակաց հաւաքածոյ մը։—Իշխանը մեծ համբաւ ունի իւր երեց որդւոյն՝ Կոմս Հերպերթի վրայ, որոյ ճշդապահութեան և յամառ աշխատասիրութեան շատ կը հաւնի։ Օր մը հաճած միջոցին հեռագիր մը կ'ընդունի զաւակէն, անմիջապէս պատասխանելու խնդրանօք։ «Զաւակս իրաւունք ունի այս«չափ ճշդապահ լինելու, կ'ըսէ Իշխանն։ «Եթէ ես ալ մնար տարիքն ու«նեցած ատենս այսչափ ճշդապահ եւ «աշխատասէր լինէի, աւելի բան մը «կրնայի լինել այսօր։»

«Ադէկ է որ Պիզմարք Իշխան ժամանակին այնչափ չէ յոգներ և քիչ մը հանդիստ ըներ է», կ'ըսեն ֆրանսական լրագիրքը՝ Երկաթեայ Նախարարապետին այս խօսքն ի մէջ բերելով։

—Իշխանուհի Պիզմարք նախորդ ներքին գործոց նախարար Պ. ՄանՓոլ թ-քամբրի դերդաստանէն է։ Կը պատմուի թէ երիտասարդ Պիզմարք սիրելով զՕր. Փոթ-քամբր, ամուսնութեան կը խնդրէ։ Ազգական ծնողքն խնայած լինելով թէ Պ. Պիզմարք խենթ ու մենթ բաներ ընող մէկն է, կը գժկամակին, բայց օրիորդը փափկութեամբ կ'խնդնէ իւր հպատմ։ Կամայ թէ ակամայ, ժամադիր կը լինին որպէսզի Պ. Պիզմարք նեղիսցանայ իրենց տունն և իրենց հետ տեսակցի, յուսալով թէ այս տեսակցութիւնն ուրեմն աւելի նպաստաւոր զգաւոր մը կուտայ Պ. Թեկնածուին վրայ։ Պարագային համեմատ տունը կը զարդարուի, ծնողքն և օրիորդը կազմ ու պատրաստ, քիչ մ'ալ հանդիսական և արարողական ձեւով մը կը սպասեն Պ. Պիզմարքի պաշտօնական այցելութեան։ Ապագայ նախարարապետը գունէն ներս մտնելուն պէս, չիտակ կը վազէ սիրական ոգէկան վրայ, զոր իւր գրկացը մէջ սեղմելով Ջերմագին կը համբուրէ։ Աւելորդ է ըսել թէ ի տես այս յանդգնութեան ապշած ծնողքը կը փոխեն երկու երեք օրուան մէջ կը լմցուցեն նշանութիւնը։

—Տքթ. Նեվայնինկեր բաղում տարիներ հետէ Պիզմարք Իշխանը կը խնամէ մեծ յաջողութեամբ։ Բայց այս մասնագէտին և Իշխանին առաջին տեսութիւնը շատ սիրալիր չեղաւ։ Տոքթորն Իշխան նախարարապետին կողմէ կանչուելով, կը ներկայանայ, և կը սկսի երկար բարակ հարցումներ ընել Իշխանին անձնական և ընտանեկան պարագայից և հանգամանաց վերայ։ Պ. Պիզմարք ձանձրանալով, կ'ընդմէջէ։ «Է՛, Պ. Տոքթո՛ր, կարծ պիտի կապե՛ս։ հարցաքննութիւն կրելու ժամանակ չունիմ։»—Ա՛ռ որ բժիշկը կը պատասխանէ անխռով։ «Եթէ Ձեր Վսեմութիւն կ'ուզէ ազէկնալ առանց հարցաքննուելու, կրնայ դիմել անասնաբոյժի մը։ զի անասնաբոյժք վարժ են իրենց հիւանդներն ազէկնել՝ առանց խօսեցնելու։» Կրնայ երեւակայուիլ Իշխան-նախարարապետին անհիմարագրեալ զայրոյթը։ Բժիշկն անգամ և անասարքեր կը նայի Իշխանին հրայայտ աչքերուն մէջ։ Երկաթեայ նախարարապետը, նուաճեալ, կը համակերպի։ «Ինչ և է, չարունակէ հարցաքննութիւնդ և լմցուր։ Բայց կը յուսամ որ բժշկային հարարութիւնդ այնչափ փայլուն կերպիւ պիտի ապացուցանես, որչափ ապացոյցեր արտասովոր կոչուութիւնդ»։ Հիմա Պիզմարք Իշխան շատ գոհ է իւր բժիշկն, որոյ արուեստական հարարութիւնը կ'երեւի թէ իւր պատրաստարանութեան կը հաւասարի։

Պ. ՓԻԿՕԹ

Փառնէլեան Ցանձնաժողովոյն առջեւ խոստովանիլ եաքը թէ այն Փառնէլեան նամակներ զոր ինք ծախեց առ Թոյշ՝ շինծու էին, Պ. Փիկօթ առաւ քաղց դատարանէն, և շուտն ի Փարիզ առաւ։ Ցարմոր ժամուն փախաւ։ զի քիչ եաքը, Թոյշի պահանջմամբ, անպէ։ կառավարութիւնը ձերբակալման հրաման հանեց Պ. Փիկօթի դէմ։ Սա անցայտ է առ այժմ։ Քանի որ Թոյշ կը խոստովանիր թէ իւր հրատարակած նամակները Պ. Հաւսթինէ ստացած է։ քանի որ Պ. Հաւսթին կը խոստովաներ թէ ինք ալ Պ. Փիկօթէ գնած է, և քանի որ Պ. Փիկօթ կը խոստանի թէ իւր ծախած նամակները պարզապէս շինծու էին՝ սակայն բռնելու շահագիտական նպատակաւ յերիւրուած և քանի որ այս խոստովանութիւնն ուրիշ արտաքին փաստերով և նշաններով ևս կը հաստատուի, Փառնէլեանց դէմ Թոյշի մեծ գէնքը կը փշրուի։ Թոյշի կը մնայ իրրեւ խարդախութեամբ գրամ կորզող դատապարտել և բանտարկել տալ զՊ. Փիկօթ։ բայց այդ դատապարտութիւն Թոյշի գերքը չէր կրնար բարւոքել Պ. Փառնէլի դէմ, այլ միայն Թոյշի Վերաւորեալ արժանապատուութեան թեթեւ զոհացում մը կուտար, իբրեւ «պրած սրտին չոր մխիթարանք»։ Պ. Փիկօթի հարցաքննութենէն լիովին ապացուցուեցաւ թէ յոռեգոյն տեսակէն անզգամին մէկն է։ բայց այս յայտնութիւն ոչ այնչափ կը զգչի Պ. Փիկօթի սրբոյ Թոյշի, որ՝ աշխարհի լաջագոյն լրագիրը լինելու հաճառ՝ այնպիսի անզգամի մը գնուած պաշտօնագրերով ճամբայ կ'ելնէր մեծ կուսակցութեան մը դէմ մեծագոյն պայքար մը բանալու։

ՓԱՆԱՄԱՆԻ ՉՐԱՆՑԻՆ ԽՆԴԻՐը

Փանամայի Չրանցին վիճակն օր ըստ օրէ կը վատթարանայ։ Հիմա գասի տակ է։ Կատարուած աշխատութեանց փոխարէն եօթն միլիոն ֆրանք կը պահանջէ դործակալ մը, և Փանամայի վարչութիւնը շատ նեղն է։ Պ. ար Լէսէպս երկրորդական խնդիր մը յարուցանելով ժամանակ վատնել կը նայի։ Քաղաքային դատարանն և առեւտրական դատարանը վէճի մէջ են թէ իրենցմէ ո՞րն իրաւասութեան ենթակայ է Փանամայի Ընկերութիւնը։ Քաղաքային դատարանը կ'ըսէ թէ Ընկերութիւնը լոկ քաղաքային օրէնքի ենթակայ է, և ըստ այսմ հաշուեկարգար մը կարգած է։ Բայց գործակալն առեւտրական դատարանը դիմելով, կը պնդէ որ Ընկերութեան գոյքն՝ իրրեւ տնանկ Ընկերութեան մը գոյք՝ ի վաճառ հանուի և իւր առնելիք վճարուի։—Ընկերութիւնը պնդեց թէ ինք առեւտրական դատարանին իրաւասութիւնը չընդունիր։ բայց դատարանն ինքզինք ձեռնհաս վճռեց։ Քաղաքային դատարանն իւր վճիռն հիմնած էր տա փաստի վրայ թէ ջրանց մը բանալու համար Քոլոմբիոն կառավարութեան արտօնութիւն տալն առեւտրական գործողութիւն մը չէր։ Բայց առեւտրական դատարանը դիտած է որ արտօնագրոյն համեմատ Ընկերութեան իշխանութիւն տրուած էր Չրանցը բանեցնելու, և ուրիշ շատ մը ձեռնարկութիւններ ընելու, որոց ամենքն ալ առեւտրական հանդամանք ունին։ Այժմ կը սպասուի Վճռաբեկիչ Ատենին որոշման։—Այս դատարանական երկար գործողութիւնք Ընկերութեան մտադրութեան մէջ մեծացած քիչ մը դրամն ալ կը սպառուն, մինչ անդին՝ ի Փանամա՝ բանուորք հաղարներով կը ճամբուին, և քիչ օրէն աշխատութիւնք բոլորովին պիտի դադրին։ Մարդ չի դիտեր թէ ի՛նչ եաք պիտի ունենայ։

—)(12)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ՖԷՐՆԱՆ

—Պարզապէս գիւղային պտոյտի մը առաջարկն ընինք իրեն, պատասխանեց երիտասարդը։ Լէոն ալ Վօ ծախու տուն մը աչքէ անցուցնելու պատրուակաւ յաջողեցաւ համոզել այդ կինը Ֆօնթենէյ գալ իրեն հետ, և միաքը դրած է ճամբան մեղմիւ պատրաստել զնա այն ծառայութեան զոր կը խնդրէք իրմէ։

—Ուրեմն չէ՞ք երկնչիր որ մերժէ աւելի հեռուն երթալ։

—Երբ իմանայ Մօռիսի կացութիւնը, յուսամ թէ վաղեմի բարեկամութեան մը յիշատակը պիտի յաղթէ ուրիշ ամէն նրկատման։

—Այո՛, ես ալ նոյնը կը յուսամ, ըսաւ տիկին տը Պառթէլ աքանչացմամբ։

—Բայց, պարոն, հարցուց կոմսն այնպիսի ձայնով մը որ՝ հակառակ դիւանագէտին իր անձին վրայ ունեցած բոլոր ազդեցութեան՝ զուրկ չէր յուզումէ, ըսէք խնդրեմ, ինչպէ՞ս կը կոչուի այդ անձը։

—Ինչպէ՞ս, չէք գիտեր թէ որո՛ւ վրայ է խնդիրն, հարցուց Ֆոպլէն։

—Բնա՛ւ։ Կիտեմ թէ մանկամարդ և գեղանի կնոջ մը խօսքը կ'ընէք, սակայն անոր անունը չյիշեցիք տակաւին։

—Տիկին Տիւքուտրէյ կը կոչուի, ըսաւ Ֆոպլէն տը Ռիէօլ խոնարհելով ամենայն պաղարիւնութեամբ։

—Տիկին Տիւքուտրէյ, կրկնեց Պ. տը Մոնֆիռու ուրախութեան յայտնի զգացմամբ մը։ Զեմ ճանչնար զայն։

Եւ կոմսը շունչ առաւ, իբր մարդ մը որուն կուրծքին վրայէն բեռ մը կը վերցուն։ Կարծես օդն աւելի ազատօրէն թափանցեց իր թոքերուն մէջ։ կծկուած դիմագծերն ու խորունկ խորշումները թուլնալով իրենց սովորական մեղմութիւնն ըստացան։ Ֆոպլէն ուշի ուշով հետեւեցաւ կոմսին դիմաց վրայ արտայայտուող գոհունակութեան այս նշաններուն և անընշմարելի կերպով մը ժպտեցաւ։

—Սիրելի բարեկամուհիս, ըսաւ յանժամ առ տիկին տը Պառթէլ՝ Պ. տը Մոնֆիռու որ կ'երեւէր թէ գիտնալ ուզածն իմացած էր, այժմ որ գրեթէ ապահով եմ այդ կախարդուհւոյն գալստեան վրայ, կը թողում զձեզ որ Պ. տը Ռիէօլի հետ խօսակցիք և ես մեր հիւանդին քովը կ'ելնեմ։

—Բայց միշտ մեզ հետ պիտի մնաք, այնպէս չէ՞։

—Քանի որ բացարձակապէս կը պահանջէք, հարկ է հնազանդիլ ձեզ մինակ, կառքս և սպասաւորներս կը ճանրեմ։ Աւելորդ է հարցուցեալ թէ այս իրիկուն ձեր ձիերն ինձ փոխ կուտա՞ք Բարիզ երթալու համար։

—Հապա՛, հապա՛։ այդ որոշուած բան մըն է։

—Լաւ։ կը ներէ՞ք որ երկու բառ գրեմ որպէս զի ընթրիքի չ'սպասեն ինձ։

—Կրնաք գրել։

Կոմսը սեղանի մը մօտեցաւ որուն վրայ ամենուն գործածութեան համար թողուած էր, ի հարկին, ծծուն մը, գրիչներ, մելան և թուղթ։ հոտաւէտ փոքրիկ քառակուսի թուղթ մը առաւ և սա բառերը գրեց։

«Այս իրիկուն, ժամ ութին, Օրէան կը տեսնուինք, գեղանիդ իմ։»

Յետոյ առմոր կնքեց, հասցէն գրեց երկչոտ նայուածք մը ուղղելով տիկին տը Պառթէլի կողմն եւ դուրս ելաւ՝ իր հրամանները տալէ յետոյ Մօռիսի խուցն ելնելու համար, ինչպէս ըսած էր։

Կոմսը մեկնելուն պէս, տիկին տը Պառթէլ ինքզինքն աւելի եւս ազատ զգալով որդւոյն բարեկամն հարցաքննելու համար փութաց ըսել իր սովորական թեթեւութեամբ։

—Վերջապէս պիտի տեսնենք այդ գեղանի տիկինը, վասն զի կարծեմ ըսիք թէ գեղեցիկ է, այնպէս չէ՞։

—Գեղեցիկէն ալ աւելի։ հիանալի։

—Անունը տիկին Տիւքուտրէյ ըսիք։

—Այո՛։

—Կը դիտէ՞ք, պարոն տը Ռիէօլ, թէ այդ անունը ճշմարիտ անուան մը երեւոյթն ունի։

—Որովհետեւ անուն մըն է։

—Եւ բուն ա՞յդ կնոջ անունը։

—Գէթ այն զոր այս պարագայիս մէջ կուտանք նմա։ Կարելի է ձեր տան մէջ հանդիպիլ անոր, եւ այս կերպով, գործը լաւ երեւոյթ կ'առնու։ Տիկին Տիւքուտրէյ այն տեսակ անուն մըն է որ ոչ զոք պատասխանատուութեան ներքեւ կը թողու։ այս անունով կին մը կարող է ուզած դերն առնուլ։ Լէոն ճանրան պիտի յայտնէ նմա թէ ի՞նչ նպատակաւ հոս կ'առաջնորդեն զինքն եւ թէ ի՞նչ անուն կրել պարտի։

—Իր բուն անո՞ւնն ինչ է, հարցուց տիկին տը Պառթէլ։

—Եթէ իր ընտանեկան անունը կ'ուզէք գիտնալ, պատասխանեց Ֆոպլէն, կարծեմ թէ ո՛չ ումեք յայտնած է զայն։

—Պիտի տեսնէք թէ մեծ իշխանի մը աղջիկն է, իր ազնուականութենէն խոտորած է, ըսաւ տիկին տը Պառթէլ ծիծաղելով։

—Կրնայ ըլլալ և շատ անգամ իմ մրքէս ալ անցաւ այդ բանը։

—Ուստի իմ գիտնալ ուզածս այդ կնոջ տոհմային մականունը չէ, այլ թէ ի՞նչ անուամբ ծանօթ է։

—Ֆէրնանտ։

—Եւ այս անունը ծանո՞թ է կ'ըսէք։

—Հանրածանօթ, տիկին, ըստ որում Բարիզի ամենէն աւելի «օրուան կնոջ» անունն է։

—Ինձ մտահոգութիւն պատճառել կ'սկսիք։ Եթէ այդ կնոջ հոս գտնուած միջոցին հիւր մը վրայ հասնէր և ճանչնար զայն։

—Անկեղծօրէն խոստովանեցանք ձեզ, տիկին, թէ ի՞նչ է տիկին Տիւքուտրէյի կամ լաւ եւս Ֆէրնանտի դիրքն ընկերականութեան մէջ։ տակաւին ժամանակ կայ արգիլելու այն անպատեհութիւններն որոց մէջ կ'երկնչիք։ Բան մը ըսէք եւ կը վազեմ կը դիմաւորեմ զնա ու ո՛չ իսկ դէզկին կը մերձենայ։

—Որչա՞փ անգութ է՛ք, պարոն տը Ռիէօլ։ Բա՞ զիտէք թէ ինչ է զաւակս փրկուիլ եւ տօքթորը կը յայտարարէ թէ ասկից ուրիշ միջոց չկայ։

—Ճշմարիտ է, տիկին, այնպէս ըսաւ, եւ այդ ապահովութեան վրայ է որ, լաւ յիշեցէ՛ք, համարձակեցայ առաջարկել ձեզ։ ։ ։

—Բայց մինթէ այդ ատենին հրաշագեղ է այդ տիկին Տիւքուտրէյն որ այնքան սոսկալի տուժանքներ կ'ազդէ։

—Նատ չանցած դուք ինքնին պիտի դատէք։

—Մխանդամայն հանճարե՞դ։

—Բարիզի ամենէն աւելի նրբամիտ կինը լինելու համաւոն ունի։

—Որովհետեւ այդ կարգի կանայք իրենց մտքէն անցածը կ'ըսեն։ Եւ ձեւերը։ ։ ։ գոհացուցիչ, այնպէս չէ՞։

—Կատարեալ։ ամենարարձր ազնուականութեան պատկանող կիներ կը ճանչնամ որք անոր ձեւերուն կը նախանձին։

—Զեմ զարմանար ուրեմն որ Մօռիս սիրահարուած ըլլայ այդ կնոջ։ Սա միայն անհայտանալն կը թուի ինձ թէ, ազնուականութիւնը ճանչնալու կարող լինելով, որպէս կ'երեւի, ինչո՞ւ դիմադրած է որդւոյս։

—Մենք չըսենք թէ դիմադրած է, տիկին։ այլ թէ, օրն մէկը, Մօռիս այդ կնոջ դուռը գոց գտած էր իր առջեւ և այլ ուտմանի թէ իւր ծախած նամակները պարզապէս չենծու էին՝ սակայն ուրանալու շահագիտական նպատակաւ յերիւրուած և քանի որ այս խոստովանութիւնն ուրիշ արտաքին փաստերով և նշաններով ևս կը հաստատուի, Փառնէլեանց դէմ Թոյշի մեծ զէնքը կը փշրուի։ Թոյշի կը մնար իրրեւ խարդախութեամբ գրամ կորզող դատապարտել և բանտարկել տալ զՊ. Փիկօթ։ բայց այդ դատապարտութիւն Թոյշի դիրքը չէր կրնար բարւոքել Պ. Փառնէլի դէմ, այլ միայն Թոյշի Վերաւորեալ արժանապատուութեան թեթեւ զոհացում մը կուտար, իբրեւ «պրած սրտին չոր մխիթարանք»։ Պ. Փիկօթի հարցաքննութենէն լիովին ապացուցուեցաւ թէ յոռեգոյն տեսակէն անզգամին մէկն է։ բայց այս յայտնութիւն ոչ այնչափ կը զգչի Պ. Փիկօթի սրբոյ Թոյշի, որ՝ աշխարհի լաջագոյն լրագիրը լինելու հաճառ՝ այնպիսի անզգամի մը գնուած պաշտօնագրերով ճամբայ կ'ելնէր մեծ կուսակցութեան մը դէմ մեծագոյն պայքար մը բանալու։

ՓԱՆԱՄԱՅԻ ՉՐԱՆՑԻՆ ԽՆԴԻՐը

Փանամայի Չրանցին վիճակն օր ըստ օրէ կը վատթարանայ։ Հիմա գասի տակ է։ Կատարուած աշխատութեանց փոխարէն եօթն միլիոն ֆրանք կը պահանջէ դործակալ մը, և Փանամայի վարչութիւնը շատ նեղն է։ Պ. ար Լէսէպս երկրորդական խնդիր մը յարուցանելով ժամանակ վատնել կը նայի։ Քաղաքային դատարանն և առեւտրական դատարանը վէճի մէջ են թէ իրենցմէ ո՞րն իրաւասութեան ենթակայ է Փանամայի Ընկերութիւնը։ Քաղաքային դատարանը կ'ըսէ թէ Ընկերութիւնը լոկ քաղաքային օրէնքի ենթակայ է, և ըստ այսմ հաշուեկարգար մը կարգած է։ Բայց գործակալն առեւտրական դատարանը դիմելով, կը պնդէ որ Ընկերութեան գոյքն՝ իրրեւ տնանկ Ընկերութեան մը գոյք՝ ի վաճառ հանուի և իւր առնելիք վճարուի։—Ընկերութիւնը պնդեց թէ ինք առեւտրական դատարանին իրաւասութիւնը չընդունիր։ բայց դատարանն ինքզինք ձեռնհաս վճռեց։ Քաղաքային դատարանն իւր վճիռն հիմնած էր տա փաստի վրայ թէ ջրանց մը բանալու համար Քոլոմբիոն կառավարութեան արտօնութիւն տալն առեւտրական գործողութիւն մը չէր։ Բայց առեւտրական դատարանը դիտած է որ արտօնագրոյն համեմատ Ընկերութեան իշխանութիւն տրուած էր Չրանցը բանեցնելու, և ուրիշ շատ մը ձեռնարկութիւններ ընելու, որոց ամենքն ալ առեւտրական հանդամանք ունին։ Այժմ կը սպասուի Վճռաբեկիչ Ատենին որոշման։—Այս դատարանական երկար գործողութիւնք Ընկերութեան մտադրութեան մէջ մեծացած քիչ մը դրամն ալ կը սպառուն, մինչ անդին՝ ի Փանամա՝ բանուորք հաղարներով կը ճամբուին, և քիչ օրէն աշխատութիւնք բոլորովին պիտի դադրին։ Մարդ չի դիտեր թէ ի՞նչ եաք պիտի ունենայ։

(Շարունակելի)

նաւ այս մեծ ձեռնարկութիւն, որ հարիւրաւոր միլիոններով ֆրանսական դրամ կուլ տուաւ։ Ո՛չ մէկ կարգադրութիւն չի նախատեսուիր՝ ձեռնարկութիւնը շարունակելու և ի դլուխ հանելու համար։ զի առս մնօք Պ. ոը Լէսէփսի բոլոր ճիգերն ու հրաւէրներն անսալի մնացին։ Ֆրանսացի ժողովուրդը կրած վնասը բաւ կը համարէ, և՝ դէջ կերպիւ յաղթուած զինուորներու պէս՝ այլ ևս յիշողութիւն չի յուսար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգային ժողովոյ յառաջիկայ նիստը տեղի պիտի ունենայ Դալաթիոյ նորակառոյց ժողովարանին մէջ որոյ կահաւորումն աւարտած է։

Ունկնդիր ժողովուրդը, որոյ թիւը սահմանափակ պիտի լինի, պարտի ժողովոյ դումարումէն կէս ժամ առաջ մնից տուն ստանալ Մայր Դիւանէն։

Երէկ ևս եկեղեցականք, երեսփոխանք և ազգային երեւելիք Պարիզքարան գնացին և Ամեր. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով շնորհաւորեցին Ն. Ամենապատուութեան անուան տօնախմբութիւնը։

Պրուսայի, Բարբերդի և Արաբկիրի Դեր. Առաջնորդք հեռագրեր ուղղելով առ Ամեր. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ ջերմագին բանիւք շնորհաւորած են Ն. Ամենապատուութեան անուան տօնախմբութիւնը։

Նիկոմիդիայէն կը գրեն մեզ թէ Դեր. Մաղաքիա Եպիսկոպոս Օրմանեան Արմաշ ուղեւորուէ առաջ, կառավարիչ Վսեմ. Սէլիմ Սրրի փաշայի փոխադարձ այցելութիւնն ընդուներ է Միասք Եֆենտի Դավութեանի տան մէջ ուր հիւրընկալուած էր Ն. Դերապատուութիւն։

Ուսումնական Խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի չունեցաւ երէկ անդամոց բացակայութեան պատճառաւ։ Միայն ներկայ էր Աստնապետ Մեծ. Տօքթէօր Թիրեաքեան էֆենտի որ ընթացիկ գործոց վերաբերեալ ինչ ինչ տեղեկութիւններ ըրաւ։

Դատաստանական հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ.

Հինգշաբթի օրը Ս. Թադեւոս եկեղեցւոյն մէջ կատարուեցաւ Վարդանանց տօնը։

Առաւօտուն՝ Արժ. Տէր Յովհաննէս Ա. քահանայ Հիւնքեարոլէ յէնոեան հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց։ Յետ եկեղեցական արարողութեանց, հանդէսն սկսաւ ընդ նախագահութեամբ գիւղիս քարոզիչ Արժ. Տ. Եղիշէ վարդ. Այվազեանի և ի ներկայութեան երկսեռ ազգայնոց բազմութեան մը։ Հանդէսը բացուեցաւ երգով մը որում յաջորդեցին ճառեր ու երգեր։ Հուսկ ուրեմն խօսեցաւ Ճեմարանի վաղեմի աշակերտ մը՝ որոյ բանախօսութիւնն ընդմիջուեցաւ երգերով ու ծափերով։ Ապա, խօսք առաւ նախագահ Ս. Հայրն որ քարոզեց Սէր Ի Եղբայրութիւն։ Այս առթիւ Ն. Արժանապատուութիւն յիշեցուց թէ այսօր Վարդանանցի հետ կը տօնենք նաև Արամեան վարժարանի հիմնարկութեան տարեդարձը։ ուստի և օրհնեց յիշատակն ամեն անոնց որք պատճառ եղած էին ուսման այդ տաճարին հաստատման, և մաղթանքներ կատարեց։

Նիւ-Եորքի մէջ յանձնաժողով մը կազմուելով, որոյ առնապետն է Ց. Ս. Թավշանճեան և ատենադպիրն Հրանտ Մ. Քիրէչճեան, հանդանակութեան ձեռնարկած է ի նպաստ Ս. Փրկչեան Ազգային Հիւանդանոցի վերաշինութեան գործին։ Սարդիս Եֆէնտի Մինասեան գլուխ կանգնած է հանդանակութեան՝ 200 տոլար (40 անգլ. ոսկի) նուիրելով և յանձն առնելով հաւաքուած դրամներու պահպանութիւնը մինչեւ որ զրկուին ի Կ. Պոլիս։ Յանձնաժողովն, որ կը բաղկանայ Նիւ-Եորքի հայ գաղթականութեան նշանաւոր ազգայն անձերէն, տարագիր յայտարարութիւն մը հանած է։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

Նոր Թատրոնն իր դռները կը բանայ այս գիշեր Միացեալ Ընկերութեանց տարեկան մեծ Պարահանդէսին համար, որ ամեն ակնկալութիւնէ վեր յաջողութիւն և փայլ պիտի ունենայ։

Պարահանդէսը պիտի սկսի գիշերուան ժամ չորսին ըստ Թրքաց։

Ազնուափայլ Տիկին Տիրուհի Մ. Յակոբեան ի նպաստ Մանվեան ընտանեաց բացուած հանդանակութեան մասնակցած է 2 օսմ. ոսկի նուիրելով։ Նոյնպէս Մանվեանի սաներէն մի քանին 65 դահեկանի գումար մը նուիրած են ձեռամբ Պ. Լեւոն Բանիքեանի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԼԱՄԼԸԲԸ

Սեբաստիայի արարողութիւնը սովորական հանդիսաւոր կատարուեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին հանդիսաւոր կերպիւ մզկիթ գնաց և կատարեց ուրբաթի աղօթքն, յաւարտ որոյ Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ զորահանդէս մը տեղի ունեցաւ, զոր Վեհ. Սուլթանը դիտեց մզկիթի պատուհանէն և յետոյ հանդիսաւոր կերպիւ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Ճէպէլ Հիւմայունի պաշտօնատունը դանուող օտարազգեաց մէջ կը նշմարուէին հունգարացի Թիւռ զորավարը, Պուլկարաց Դեր. Էկզարքը, Պելճիոյ հիւպատոսն ու կինը, սպանիական հիւպատոսը, Դարտանելի գործակատարը, Բարիզու Լէոնոֆոր Ֆրանսէ լրագրոյ խմբագիր Պ. Ժորժ Պատս, Թաշնէլին Կ. Պոլսոյ թղթակից Պ. Կառաչիոս ու այլ և այլ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Սենեկապետ Մէհմէտ Էմին պէյ այդ պաշտօնատունն երթալով յանուն Վեհ. Սուլթանի հարկ եղած մեծարանքներն ըրաւ Թիւռ զորավարին և Դարտանելի գործակատարին։

* *

Սեբաստիայի արարողութենէն յետոյ Վեհ. Սուլթանին յատուկ հրաւիրանօք հունգարացի Թիւռ զորավարը Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

ՅԵՐԻՏՈՒՆ ՊԷՑ

Պուքրէշի սամանեան նոր դեսպան Յերիտասն պէյ կիւրակէ օրն հանդիսաւոր կերպիւ Ռումանիոյ թագաւորին ներկայանալով, Ն. Վեհափառութեան մատուցեր է իր յանձնարարագիրները։ Օսմանեան դեսպանն յետոյ թագուհւոյն ներկայացեր է։

ԱՍԱՖ ՊԷՑ

Ըստ տեղեկութեանց Մէրզիֆոնի, Մալկէնի նախորդ արիզակալ Ասաֆ պէյ, որ քանոլիսէ արժեթղթոց վերաբերեալ խնդրոյ մը առթիւ պաշտօնակ եղած էր, այս երկուշաբթի օր պիտի դատուի Պերատական Խորհրդոյ առջեւ։

Բ. ԴՈՒՌՆ ԵՒ Պ. ՏԸ ՀԻՐՇ

Ըստ տեղեկութեանց Սերէֆի, Պառոն տը Հիրշի հաշուական խնդրոյն խարուք կարգադրութեան առթիւ զանազան կողմերէ շնորհաւորութիւնը ուղղուած են առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն։

* *

Բաց ի այն զեկոյցէն զոր Պ. Կրօսհոլզ ուղղած էր Բ. Դուռն, Պառոն տը Հիրշ ևս հեռագրած է առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն թէ հինգերորդ խրաւարարին վճռով որոշեալ գումարն (27,500,000 ֆրանք) պատրաստ է վճարելու և թէ այս մօտ պէտք եղած հրահանգները զրկած է արդէն իր ներկայացուցչին ի Կ. Պոլիս։

ՕՍՄ. ԲԼԻՖԻՆ

Հոգեբաշաբթի օրը գումարեալ Նախարարաց Խորհրդոյն մէջ բոլոր նախարարք, բաց ի Եզմանկանէն, առարգրած են այն տեղեկագիրն որ կը յանձնարարէ բլոֆիլիչի արոյ բարձումն ընդունելով՝ 80,000 ոսկւոյ տարեվճար մը որոշել անոր փոխարէն։ (Բլոֆիլիչն, ինչպէս յայտնի է, յեղափոխս ներմուծեալ օսմ. ծխախոտին համար առնուած տուրքն է)։ Սակայն Նախարարաց Խորհրդոյ տեղեկագիրը կայս. դիւանատան չէ մատուցուած տակաւին, և այս պարագայն երկու կերպով կը բացատրուի մեկնողներ։ կամ՝ այն է որ կ'ուզուի բլոֆիլիչն բարեփոխել, որպէս զի օսմ. ծխախոտք կարենան հաւասարապէս մրցիլ այն օտար ծխախոտներուն հետ, յոյնական ևն, որք կը ներմուծուին յեգիպտոս և կամ՝ մ'ն պատճառաւ որ կ'ուզուի Պ. Օպուանոյի գաղտնեան սպասել տեսնելու համար թէ Բէյթի ընդհանուր տնօրէնն ի՞նչ ըրած է յեւրոպա։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կայս. Բժշկական ընկերութեան վերջին նստին որոշման համաձայն կազմեալ պատգամաւորութիւն մը՝ զոր կը կազմեն նախագահ Տր. Սամբուլի, քարտուղար Տր. Բարաս և գանձապետ Տր. Վուլիս՝ հինգշաբթի օրը Բ. Դուռն երթալով Մեծ-Եպարքոս Գեամիլ փաշային ներկայացաւ և Ն. Բարձրութեան պարզեց այն կացութիւնն յոր մնացուած են ընկերութեան անդամք կայս. բժշկական վարժարանի տնօրէնութեան կողմէ տրուած որոշման պատճառաւ։ Այդ որոշում, զոր մասնամասնաբար ծանուցանող շրջաբերական հրատարակեցինք արդէն, կը պահանջէ որ բժիշկք, վիրաբոյժք և այլք վերոյիշեալ քննութիւն անցունեն ևն։

Բարձր. Գեամիլ փաշա սիրալիր կերպիւ ընդունեց պատգամաւորութիւնն որ յիշեցուց Ն. Բարձրութեան թէ բժշկական ընկերութիւնը կայս. հրովարտակաւ հաստատեալ մարմին մըն է զոր կազմող անդամք արդ էն իսկ ժամանակին ներկայացուցած են իրենց վկայականներն և իրենց ստացած դիտութեան ապացոյցները։ Մեծ-Եպարքոսը խոստացաւ խնդիրը քննելով պէտք եղած տնօրէնութիւնն ընել այս մասին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԱՏ ՄԸ

Վախճանեալ Բերթեվ փաշայի ժառանգորդաց և Զըրաճեան Տիկին Թագուհիի միջև կեցած մեծաքանակ կալուածոց դատն, որ ժամանակ մը ի վեր Պոլսոյ Հուպուգի դատարանաց առջև կը տեսնուէր, վճռաբեկ ատեանն առջև վերջնապէս քննուելով Տիկին Թագուհի Զըրաճեան շահած է այդ դատը։

Բերթեվ փաշայի ժառանգորդաց փաստաբանն էր Կարկաւր էֆենտի, իսկ Տիկին Զըրաճեանի փաստաբանն էր Պապաեան Պետրոս էֆենտի։

ՄԵՆԱՎԱՃԱՌ ՍԻԿՍՈՒԻ ԹՈՒՂԹԻ

Քորբի և Բոա ընկերութիւնն ազերբայիջ մը տարով Առևտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան՝ սիկաւի թուղթի մենաշնորհը խնդրած է զոր եթէ տանայ, գործարան մը պիտի հաստատէ մայրաքաղաքիս մէջ։

ՅԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Նախընթաց գիշեր ի Պոլիս Օտանքարուի շրջակայքը երրեմն Սապանճայի ծառայող շէնքին 12 կանդուն բարձրութեամբ պատն, որ վերջին անձրեւներուն պատճառաւ բաւական վնասուած էր, փաստ և փաստակաց ներքեւ մնացին տասն մէկ հոգի որոց ութը մեռան և երեքը ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Այդ տարաբաղդք, որք արկածի պահուն կը քնանային, պատին մօտ խրճիթներու մէջ կը բնակէին։ Ոստիկանութիւնն անմիջապէս օգնութեան փութալով դործաւորաց միջոցաւ վիրաւորեալներն ու մեռելոց դիակները հանեց փաստակաց տակէն։ Վիրաւորեալք ոստիկանութեան հիւանդանոցը փոխադրուեցան ուր կը դտնուին։ Արկածելոց մին՝ 7 տարեկան տղայ մը թեթեւապէս վիրաւորուած է, իսկ միւս երկուքը յուսահատ վիճակի մէջ դտնուին։ Այս արկածին զոհերն, որք կեսարացի յոյներ էին, վեցը կին են և երկուքն այր։

Թուրք լրագիրք այս առթիւ յիշելով մայրաքաղաքիս մէջ դտնուած բազմաթիւ խարխուլ պատեր և շէնքեր, որք փլչելու վտանգ կ'ստեղծեն, ձեռնհասութեան իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

Երէկ գիշեր, ժամ 8 ½-ին, ի Վանիքեօյ հրդեհ ծագելով, ծովեզերեայ մեծ ապրանք մը և երեք տուն այրեցան։ Հրդեհը տեւեց մինչեւ ժամ 12 առաւօտուն։

—Դարաբէճիի կամուրջին ներքեւի լաստերուն վրայ շրջող ծովային պահակ վնասուին երէկ գիշեր ոտքը սահելով ծովն ինկաւ և սկսաւ օգնութիւն դոչել։ Մաքսատան շրջան գիշերապահք խմանալով անմիջապէս օգնութեան փութացին և ազատեցին զնա։

—Աստրիական շոգենաւ մը երէկ մայրաքաղաքս բերաւ 52 սնուտկի մավզերեան հրացան, որք Թենդանօթարանի յանձնուեցան։

—Տասն-մէկ չարագործներ երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորուեցան ոստիկանութեան միջոցաւ։

—Ի Պոլիս կոսքա թաղը բնակող 70 տարեկան վաղեմի նաւասար մը ինքզինքն սպաննել փորձած է ածելիով վերը բառնալով իր վզին վրայ։ Ոստիկանք վրայ հասնելով հարկ եղածն ի գործ դրած են։

—Երբեմն Լիբանանու կուսակալ հանգուցեալ Ծիրանքս փաշայի այրուոյն՝ տիկին Բէյթինայի յուզարկաւորութիւնը մեծ հանդիսիւ կատարուեցաւ երէկ ի Բեբեք։ Յուղարկաւորաց մէջ կը նշմարուէին անգլիական, պարսկական, հոլանտական դեսպանք և այլ երեւելիք։

—Միսիսիպին առնուած տեղեկութեանց նայելով, ձեթապտուղք այս տարի յուսացուածին չափ առատ չեն։ այսու հանդերձ ձէթին գինը բարձրացած չէ։

—Պարսկան նուիրակ Տ. Պոնէթի 20 ոսկի նուիրեր է բարեգործական Սէմբեխա ընկերութեան։

—Իսմար անուն ամերիկացի մը երէկ Վիէննայէն Մայրաքաղաքս ժամանեց իւր հետը բերելով 7 գաճաճներ որք Բերլայի թատրոններուն մէջ ներկայացումներ պիտի տան։ Այս գաճաճներ, որոց երեքն այր և չորսը կին են, թիմարթի ափրիկեցիներ են և մէկ կանգուն պակաս երկայնութիւն ունի իրենց հասակը։

—Երէկ գիշեր ի Պոլիս Գոճա Մուսթաֆա Փաշա թաղը չորս նաւասիներ կրակի բռնուելով գաշտի հարուածով մը ծանրապէս վիրաւորեցին իրենց ընկերներէ մին, որ քիչ յետոյ մեռաւ։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻՒ

Այս գիշեր տեղի կունենայ Թէփէ-Պաշիի թատրոնին մէջ ի նպաստ Իսրայէլեան Միութեան Դաղթեալ փարթամաց կազմակերպեալ պարահանդէսն ընդ հովանաւորութեամբ Ֆրանսական դեսպանուհի Մոնդէպելլօ կոմուհւոյն։

Վաղը ցերեկ եւս, եւրոպական ժամ երկուքէն եօթ, նոյն թատրոնին մէջ տեղի պիտի ունենայ մանկանց պարահանդէս մը մեւեանոյն նպատակին յատկացեալ Մարից տոմսի գինն է, երկու պարահանդէսներու համար միանգամայն, մէկ օսմ. ոսկի։

* *

Վաղը գիշեր ևս Թաղապետական Թատրոնին մէջ տեղի կ'ունենայ Տիկին Թէնարի արուեստագիտական և գրական երեկոյթն, ընդ հովանաւորութեամբ Ֆրանսական դեսպանուհւոյն։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Վաղը ցերեկ, ՀՐԵՈՒՀԻՆ
LA JUIVE

Վաղը գիշեր, ԼԸ ՌՈՒԻ Տ'ԻՍ
LE ROI D'YS

Երեքշաբթի գիշեր դերասանական խմբին կողմէ պիտի տրուի երկրորդ և վերջին մեծ պարահանդէսն։
GRAND BAL ARTISTIQUE

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՀԱՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

Ի ՆՊԱՍՏ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՑՈՑ

Շաբաթ, Փետրվար 18/2 Մարտ 1889
Երեկոյեան ժամը 4ին

Ի ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԵՐԱՑԻ

ՄՈՒՏՔ ՄԷԿ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԱՆԴԱՄՔ ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱՄԲԻ

ՏԵԱՐՔ

Ֆոսթը Մ. Հ., Ընդհ. Տնօրէն Օ.Ս.Կ. Պանէպչի
Մաքսուտ Սիմոն պէյ Դեր-Նախագահ
Ազարեան Ժողէֆ Գանձապահ
Սրվանձեան Կարապետ էֆ. Քարտուղար
Աղանեան Մանուկ
Աստարճեան Պօղոս
Բապուճճեան Կարապետ
Բորթուքալ Միքայէլ էֆ. Տնօրէն Եզերաբարձական Պանէպչի
Գաղալեան Հայրարքուտ
Եսայեան Տիգրան էֆ. Անդամ
Աւետիք Ա. Ադէնի
Զօհրապ Գրիգոր
Էգնայեան Կարապետ
Թաշճեան Սարգիս
Թաշճեան Յակոբ
Թորոսեան Յովհաննէս էֆ. Հարցափոխ Դարաբոր Պոլսոյ Նեղն. Դարաբարի
Թօփալեան Դաւիթ
Իպրահիմ պէյ Ա. Ա. Ադր. Դրջեաց Նախարարութեան
Լէօն պէյ Դէ. Տնօրէն «Էմպլիէ Սանդրէզը» Դրամատան
Խումարեան Կարապետ էֆ. Անդամ
Կիւլպէնկեան Կիւլպէնկ
Միւնիր պէյ Ընդհ. Քարտուղար
Ադր. Դրջեաց Նախարարութեան
Յովակիմեան Գառնիկ
Նուրեան էֆ. Անդամ Պաղ. Խորհրդոյ
Ուշնեան Աբրիկ էֆ.
Պաղատալեան Օհան էֆ. Տնօրէն Հաց.
Դիւանի Ադ. Դրջեաց Նախարարութեան
Պէրպէրեան Պետրոս էֆ.
Պոյաճեան Յովհաննէս

ՏՐ. ՅԻԼՏԷՐԻԲ ԼԻՊՈՎԻՉ, մասնագէտ ծննդական գործարանաց և միզանցքի հիւանդութեանց, որ վերջերս վերադարձած է յեւրոպա ուղեւորութենէն ուր այցելած է լաւագոյն հաստատութիւններն, յանձն կ'առնու բուժել նորագոյն մեթոտներու համաձայն՝ միզանցքի, շաքարախտի, մէջքի հիւանդութիւնները, ընդհանուր տկարութիւնը, երկու սեռերու ամլութիւնը։—Հիւանդք կ'ընդունուին ամէն օր կէս օրէն մինչև ժամ երեք իր տունը, Թէպէ-Պաշի, Թիւ 7, Հաղէլ Բուսպալի դիմաց։ Աղքատները կ'ընդունուին երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ։ 336

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 28 փետրուար

Երեսփոխանաց ժողովի.— Պ. Տրլաֆոս հարցում կ'ուղղէ կառավարութեան Աչինովի դէպքին վրայ։

Պրասքին գործոց նախարար Պ. Սրիւլլէ և Պ. Կոպլէ, իւր նախորդը, կը կրկնեն ծանօթ բացատրութիւններն, և իրենց ջերմ համակրանքը կը յայտնեն Ռուսիոյ համար։

Երեսփոխանաց ժողովն, օրակարգով մը որ միաձայնութեամբ կ'ընդունուի, կ'ընկերակցի Ռուսիոյ նկատմամբ այս բարեկամական զգացմանց։

Հայրենասիրաց Դաշնակցութիւնը դատի կոչուած է՝ Աչինովի դէպքին զոհերուն ընտանեաց ի նպաստ հանդանակութիւն մը բացած ըլլալուն համար։

Հռոմ, 28 փետր.

Նախարարութիւնն հրաժարական տուաւ։ Հաւանական է որ Պ. Դրիսպի վերակազմէ նախարարութիւնը՝ անդամները փոխելով։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա, 17 փետրվար
Դահեկան

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Տիրաց. Սերի	17	1
Պօրսայէն գոցուելէն վերջը »	17	20
Բերսայի մէջ »	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ »	17	20
Կէս օրին »	17	20

ԼՈՒԹԿԳԻՐՔԱՅԻ ՏԱՐԵԹԻՆ

Երէկ երեկոյ	43	23
Այս առաւօտ	43	23
Կէս օր	43	23

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹԳԻՐՔ

Փոխառութիւն	A. Սերի	28	30
»	B. »	16	30
»	C. »	17	20

ԲԱՆԿՆԵՏԱՄՈՒՐՔ

Սօսիէթէ ժենէրալ	Ադգ. Լ.	4	27
Գրեսի ժենէրալ	Օսմ. »	9	10
Պանք տը Պօնս	» »	7	27
Սօս. Շանժ է վէլէօր	» »	4	37
Թրամուէյ	» »	490	87 ½
Բուսիէլի երկաթուղի	Ֆր.	42	25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—	—
Բանքէթուղթ Լավրիսմի	»	114	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 1 Մարտ ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Ադգ. քօնսօլիտէ	98 3/16 գ. կ.
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ	15 3/4
» » » գոցուեցաւ	15 13/16
» » » Ա.	28 1/2
» » » Բ.	16 1/2
» » » Գ.	15 3/4
Օթոման 1871	89 1/4
Փոխառութիւն 1873	99 3/4
Պանք Օթոման	11 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	101 7/8
Եգիպտական միացեալ (Ռիմիֆիչէ	87 7/8
» առանձ. բրիմիէրժիէ	102 3/8
Տայրա Մանիէ	82 3/4
Տօմինիկայ փոխառ. Բօչիլտ	102
Հունգարական գարատաթուղթ	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 536

Վիեննա, 1 Մարտ ժամ 4 երեկոյ

Փոխառակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 45
Օսմանեան երկաթուղի	23 40

Բարիզ, 1 Մարտ ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 ½ %	194 85
» » 3 %	85 72 ½
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ. բացուեցաւ	16 07 ½
» » » գոցուեցաւ	16 05
» » » Բ.	16 80
» » » Գ.	16 20
Օսմանեան երկաթուղի	49 25
» Լեւանի ժամանակագրութ.	495
Պանք Օթոման	51 25
Գրէսիթ Լիոնէ	718 75
» Ֆոնսիէ	1363 75
Բանքնոտոմս Լիոնի	1362 50
Սուէզիի Շրջանը	2276 25
Ռուսական 5 % 1877 ի	102 1/8
Իտալական Ռանթի	96 60
Սպանիական արտաքին	76
Եգիպտական միացեալ	446 25
Բրիօրիթէ թիւրք	451 25
Հելլենական 5 %	450
Զէք Լոնտոյի վրայ	25 34

ԲԱՐԻՒՋ ԲԹԻԹ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 1 Մարտ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	85 77 3/4
Օսմանեան քօնսօլիտէ	16 07 ½
Եգիպտական	446 25

ՎԱՌԱՐԱՆԻՍ ՔՈՎ

Հիւանդ իմաստասէրը.— Դեղջուկ ծերունին և մեր «Հայր մերոյը».— Ռամկին հաւատքը.— Բարոյական վերջաբանը.— Նիկոդոսեանի լուծակը.— Թղթի կտոր մը.— Ս. Վարդանայ մասունքն ու աջը.— Պատմութեան դասեր։

Կրօնական էին այս եօթնեկի քանի մը օրերը՝ զոր անցուցինք. սուրբերէ սուրբերու անցանք, աղօթիւք, խընդրուածով և խնկածու բուրմամբ. ամենն ալ մեծ, ամենն ալ ազգային։ Մոմն, դրիչս, թուղթերս, դրասեղանս, կարծես, առհասարակ կրօնք կը հոտին։ Ուստի կրաւորաբար կը մղուիմ կրօնքէ սկսիլ յօդուածս։

Անուանի իմաստասէր մը, վաստակաւոր և պարտասուն դրեթէ իր դբրական և գաղափարական կուիւներէն, կը կոչէ իր բժիշկը, ցոյց կուտայ նմա երասխրութեամբ մաշուած կեանքը, թղթերու դէզն, յոյներու երկիրը։ Բժիշկն ուշադիր քննութենէ ետքը՝ կը պատուիրէ հանդիստ և գիւղ։ Բանաստեղծներու համար՝ գիւղերը շատ հրապոյր ունին, բան եմ. Ովրատիոսի կենսագրականին մէջ մուռցած չեմ իր հառաչանքն առ շինական կենցաղ.

Եօրք եղէ ինձ, գիւղըզ իմ, ըզքեզ տեսանել,
Եւ ըզնախնեացըն մատենիւք թաւալել,
Մերթ ի նրնջին եւ մերթ անգորր առնրզաղ՝
Քաղցր ի մոռաց զհոգս ածեալ ըզկենցաղ.

Բայց ի՞նչ պիտի գտնէր իմաստասիրին գործոն միտքը գիւղական դատարկութեան մէջ. կենդանի օդը կարո՞ղ պիտի ըլլար կենդանացնել մուռեալ հոգի մը, որ անյուսութեան երկաթի պատերուն տակ շղթայուած՝ անհանգիստ կը տագնապի։—Դիւղերու մէջ ասպիր կան որք ասպեզգեստին դիտակէն խոյս կուտան և ռամկին անտարբեր աչքերուն տակ կ'ինան։ Անուանի Թիշօ-Պրահէ՝ շուեդացի աստեղագիտին համար կը պատմուի որ դիւղը մը իր դիտարանէն դուրս եղած ատեն՝ յանկարծ աղմկալից ամբոխէն կը բռնուի հրապարակին մէջ։ Երբ պատճառը կը հարցնէ, մատնանիշ կ'ընեն պարապ համաստեղութեան մէջ նորաշէնչ աստղ մը, զոր աստեղագէտն իր դիտարանին ու կալիլէոսի դեռ նո՛ր հնարած դիտակին օգնականութեամբ՝ տակաւին նշմարած չէր։ Մեր հիւանդ իմաստասէրն ալ այդ անծանօթ աստղին կը կարօտէր, և թերևս իր խորագէտ բժիշկն այդ պատճառաւ ի գիւղ կը դրկէր զնա։

Ինչ որ է. Վերոյիշեալ երկու մղոն հեռի գիւղ մը կ'առանձնանայ. օրը զնա տակաւ կը կաղդուրէ. կը տեսնէ արշալոյսն ու վերջալոյսն՝ որ հովին երկու ծայրերուն վրայ կը վազեն ու կը մարին։ Բայց ասոնք բաւական չէին. խորհուրդներ կը փարեն զնա տակաւին ըստ հաճոյս. օրագիրները պատակ, գիրքերն այրել կը փափաքի, ճարտարութիւնն սպաննել ու գիտութեան աղիտաբեր ծառն արմատաբի խլել. կը խորհի թէ մարդկային ազգը, բացի քանի մը առանձնայնորհեալ էակներէ՝ անարգութեան մէջ փաթաթուած և մոլորութեանց մէջ նեխելու համար ստեղծուած է, թէ բրուտնք աղէկ կ'ընեն արհաւրօք զգեցեալ այդ անասատ կենդանին. ասոնց նման և այլ բազմագիսի մտածութիւնք։

Այս վիճակի մէջ ահա վրայ կը հասնի եղական դէպք մը և նոր փոփոխութիւն մը կը դնէ այն վարանոտ կեանքի մէջ։ Կիւրակէ օր մը, մինչ զանգակին ձայնէն ազդուելով՝ պատարագ լսելու կ'երթայ մատուռը, և մինչ սխրանօք կը դիտէ գեղջկուհիներն՝ որ հովին ամեն կողմերէն, միեւնոյն ժամուն, ճամբայ կ'ելնէին, ծերուկի մը կը հանդիպի։ Թէ և անհարթ և կոշտ հագուած էր սա, այլ իր անխոով անդորրութեամբը կը թողէ խրոովայոյզ իմաստասէրն, և այնուհետև ամեն օր միշտ նոր բան մը կը ներդործէ անոր հոգւոյն։ Հեռաբերութեամբ այդ կեանքը կ'ուսանի. կը տեղեկանայ որ, ծերուկին, վերջին օրերուն մէջ, մեռած են երկու որդիքը, մին ի Թերեզինա և միւսն ի Վաթերլո։

—Ինչո՞վ կ'զբաղիս։

—կ'աղօթեմ. երջանկութիւն է աղօթել։ Իրիկունը նստած աղքատիկ խրճիթիս դուռը՝ շաղանակի ծառերուն տակ կը նայիմ արեգակն մարը մտնելուն, և կ'ըսեմ. «Հայր մեր»։—

—Ուրի՞շ։

—«Հայր մեր»։ շատ անգամ այս բառերն արտասանելով կանդ կ'առնում. և տեսնելով խաչանց երամակներ որք ի տուն կը դառնան մեղ կամին տալու, տեսնելով արեգակն որ կ'ելնէ ու կը մտնէ հովտին վրայ՝ կ'օրհնեմ անոր ջերմութիւնն որ մեր արօտներու խոտերն ու արտերուն պտուղները կ'աճեցնէ։ Ո՛հ, այն ատեն կ'ըզդամ թէ աղօթքս երաւ է. և միաբան՝ իրիկուան բոլոր ժամերուն՝ նոյն բառերով կ'որոճայ. «Հայր մեր»։

—Հապա տխուր եղանակին մէջ ի՞նչ կ'ընես։

—Երկինքը կը նայիմ։ Կը տեսնեմ այն մեծամեծ ամպերն որ հոն արշաւասոյր կը թռչին, ու կուգան, չգիտեմ ո՛ւրկէ, հովերէն քշուած, անշշունչ գնալով, ու, ցնցուփներու պէս, անձրեւ սրսկելով հոս ու հոն դաշտին մէջ, որ միւսանգամ կը կանչի և մեղ կուտայ հաց, կարագ, մեղր՝ որպէս թէ ինքն Աստուած դներ զայնս մեր ձեռաց մէջ. Ա՜հ, Հայր մեր որ յերկինս ես, դու յաւիտան պիտի մնաս մարդիկ չեն կարող զքեզ ալ մեռցնել ինչպէս մեռուցին անբարեաս զաւակներս։

Զերկարելու համար՝ թող ասենք, թէ՝ դեղջուկին իմաստասէրն ծերուկին ցոյց տուած էր այն աստղն՝ զոր ի զուր վնտռած էր այնքան տարիներէ հետէ։

Հայր մեր... ինձ կը թուի թէ մեր ալ, ամեն նորութիւններէ ու գաղափարական հոսանքներէ անցնելով, մեր իրիկուան ժամերուն՝ կրթեալ ծառի մը կոճղին պիտի նայինք մեր եկեղեցաց գմբէթներուն և զանգակատանց շեշտերուն, ուրկէ վեր կը թռչի մեր գեղջուկին ամբիծ հաւատքն, ուրկէ վեր ճախրեցին մեր հարց ոգիք պարութեան և առաքինութեան թեւերով։

Հայր մեր... քանի՜ երկար դարեր միացանք այդ կապով, և նոյն բառերն արտասանելով ծունր դրինք մեր պատկերներու ու խաչերուն առջև։ Ուրեմն «Հայր մեր»ը մեր դարաւոր կապն եղած է։ Ուղեւորի մը դրքէն փոքրիկ հատուած մը օրինակած էի. և, եթէ չեմ սխալիր, այս իմաստով դրուած էր. «Ուխտաւորաց մէջ լեզուք այլ և այլ բարբառներու բաժնուած էին. մէկուն խօսակցութիւնը համարէ թէ միւսումն անհասկանալի էր։ Ցաւալի է որ բաղումք մոռցել էին իրենց մայրենի բարբառը։ Ինձ այնպէս կը թուէր թէ ազգին ամբողջութիւնն, այն բազմազան ամբոխի մէջ, խաչաձև քայքայուած էր, և քանդուած ինամ անոր միաւորիչ յօդերը։ Բայց կապ մը, որ տակաւին պահուած էր անքակ, կապ մը, որ կը միաւորէր այն խորտակուած ամբողջութեան զանազան մասունքը, կապ մը, զոր կարող եղած չէր խզել ոչ մէկ զօրութիւն, դա էր,—կրօնք ու եկեղե

տխուր ազդեցութիւն կը գործուին իր կոյս հոգւոյ վրայ մինչ կը տեսնէ ամէն ուրեք իր սրբոց վկայանոցները քարքայուած, իր պաշտած քարն ու հողին ոսքերու տակ։ Ռամիկը զարմանալի է։ Իր զգայարանաց և անտաշ մտօք աստուածութիւնը կ'ամիսիպէ եկեղեցեաց չորս պատերուն մէջ։ Ջերմ հաւատով կը համբուրէ իր տաճարին քարերն ու դռները։ Հոն ամէն բան սուրբ է, հողը սուրբ, քարը սուրբ, պատը սուրբ։ Հոն իրեն համար ամէն ինչ աստուածեղէն ականջներ ունի, երկաթը կը լսէ, պատկերը կը լսէ, փայտերը կը լսեն։ . . . Ուրեմն մեր հին սրբարաններու աւերակները՝ աստուածութեան քանդուածներ են, որ իրենց ծանրութեան տակ հոգիներն ու գեղջուկին հաւատքը կը ճնշեն։ Ի՞նչ սիրով կը կապուի ալ այն յիշատակաց՝ զոր պահելով իր ծոցին վրայ մինչեւ մեզ հասուց, և այսօր տեսնէ որ անոնք մեր քով արժէք չունին։ Նորոգենք մեր հին սրբարանները և նորոգուինք։ . . .

Կիւրակէ օ՛ր չարի նորոգուած կը համարէի ինքզինքս։ Բարձրաստիճան եկեղեցական մը՝ գրական, եկեղեցական սուրբի մը վրայ կը խօսէր Բազմութեան անձուկ կուգար Առաքելոց եկեղեցին։ սեղանը մոմերու և ջուղերու մէջ կը լիւզէր։ Ափսոս որ ուշ մնացի, և չդիտեմ թէ «Հովիւ քաջ», որուն միշտ պէտք ունինք, խորագրին տակ, ի՛նչ քարոզած էր Մուրատեանց։ Ոչ ոք յունկնդրաց քարոզէն դժգոհ մնացած էր։ Ես վախճանին հասայ, և քանի մը նախադասութիւններէն դիւրին էր մակաբերել որ քարոզիչը մեծ արշաւանքէ մը կուգար, քրտնած, յուզուած։ Գրեմ այն քանի մը խմաստներն զոր դժուարին էր, ըստ բառական ճշգութեան, տաճարին աւագ դռնէն ժողովել։ Քարոզիչ Սրբազանն ի Զուիցերի գտնուած տեղն՝ օր մը ազդ. մատեանարանը կ'երթայ առաջնորդութեամբ մէկու մը՝ որում ծանօթ եղած է։ Ինքնին մակաբերելի է թէ գրադարանին մէջ ի՛նչ կ'ընեն գրասէրք։ Լուտերի ձեռքով թարգմանուած Ս. Գիրքը ցոյց կը տրուի՝ ուշադրութիւն հրաւիրելով այն ամէն բառերուն վրայ զոր գրած ու ուրած է գերմանացի աբեղան։ կ'ըսուի որ իբրեւ անհամեմատ սրբութիւն կը պահուի այն։ Հայու մը համար՝ Լուտերի Ս. Գիրքն անշուշտ մեծ հրապոյր մը չունի։ ուստի Մուրատեանց, ի մեծ զարմացումի, հայերէն Աւետարան մը կը գտնէ յանկարծ, ձեռքը կ'առնու երկիւղած մեծարանօք, կը բանայ, կը համբուրէ տարփոտ շրթամբք։ Զուիցերացին կը տեսնէ Արեւելցւոյն յանկարծական և տարօրինակ փոփոխութիւնը, կը հարցնէ՝ ի՛նչ կայ։—Ոչ միայն ազդ. լեզուաւ, այլ ազդ. տառերով գրուած է մեր Ս. Գիրքն։ Առիթ մերկը կ'ըսէր թէ մեր նորասեղծ գրերով առաջին անգամ թարգմանուած է Ս. Գիրքն. ուստի ամէն գրող, մեր տառերով, սրբութիւն, ճշմարտութիւն պէտք է արտագրէ։—Աստուած, իրաւ է, ամէն ձայն և օրէնութիւն կը լսէ։ բայց մեր Աստուածաշնչի լեզուն դիտցողի մը դժուարին է հաւատալ՝ թէ Աստուած քան զայն հաճոյագոյն բարբառ կրնայ երբեք գտնել։ Քար մը նետուց Ս. Գրոց աշխարհաբառին։ եւ ես յիշելի մեր բողբաքանչներն որ ոչ միայն Սահակ Պարթեւի Աստուածաշունչն ուրացան, այլ իրենց հարց երդոց ու աղօթից տեղ՝ Ամերիկայէն աղօթք ու երգարան բերին, ողորմելի լեզուաւ ու անարուեստ ոճով շարադրուած։

Ցետ աւարտման եկեղեցւոյ՝ Ենիդարուի աղջկանց դպրոցին մէջ ի սեղան նստեցանք։ 70 հոգի հոն էինք։ Եղբայրութիւն մըն էր Սահակ Պարթեւի յիշատակին տակ։ Բաս պատշաճի բաժակներ առաջարկուեցան։ կորուկի խօսքներ եղան։ Եւ մինչ կ'երթայինք դաշնակին եղանակներուն հետ, սկսաւ Աշտարակեցւոյն երգն։ ամէնքն ալ ձայնակցեցան։ Սրբազանն ալ կ'երգակցէր։ Ընկերս, Նիկողոսեան, որ քնաւ խօսելու տարմադրութիւն չունէր, երգէն ետքը ոտքի ելաւ։ և այս խմաստով խօսեցաւ։ «Ես խօսելու կարողութիւն չունիմ այսօր, դի հիւսիսն այս տարի կրծոցս շատ ծանր նստաւ, բայց ա՛նպէս յիշատակ մը կ'արթնցնէ երգն՝ որ չեմ կարող լռիկ նստիլ։ Երբ ներսէս Ե. երդ Պետարպիոյ մէջ բանտարկուած էր, այդ երգն եղանակելով կը սփոփուի եղեր։ Ներսէս, այդ մարմնով փոքր մարդն, որուն սրտին նեղ կ'ուգար այս աշխարհ, կը տեսնէ որ հայ գիւղացին ու քաղաքացին անգէտ են իրենց լեզուին, վրացերէն և այլ խառնաղանճ լեզուներով կը խօսին։ Ներսիսեան դպրոցը կը բանայ։ Մուրատեանց է նոյն դպրոցի անդրանիկ սաներէն, որք Կովկասու մէջ իրենց գործերն ունեցան եղբայրական աջակցութեամբ, և մեծ հետքեր թողուցին։ Ահա անոնց շնորհիւ, մենք կը խօսինք այսպէս մեր լեզուն։» Բառական ժամանակ է որ երգ լսած չէի։ այդ 60—70 ձայները կախարդիչ եղան։ այս եօթնեկի բոլոր պատարագ ժամերս երգ էին և հոգիս Ծնծեղանի պանիչ ըսէր մեզ։ Ինչ որ է, տեսայ Ս. մասունքը։ նշխարն արծաթի խաչի մը վրայ սպիտակ ապակւոյն ներքեւ յրսատակ կը տեսնուի։ համբուրեցի զնա։ և քանի մը վայրկեան եաբը միտքս եկաւ որ նոյն օրը Վասպուրականի մէջ քաղաքին մէջ Վարդանի Ս. աջը թափորով ժողովրդեան մէջ կը շրջի եւ սփոփանք կ'ազդէ վհատ սրտերու։ Հազարաւորք կը խռնին հոն։ Բոլորտիքս նայեցայ։ մեր եկեղեցին դրեթէ դատարկ էր։

Ի՞նչ բան դատարկ չէ հոս։ սրբոց յիշատակները դատարկ, պատմութեան մեծ դէպքերը դատարկ։ Օր մը, չդիտեմ ո՞ր դպրոցին մէջ, մեր պատմութեան դասախօսներէն մին՝ սրբազան յիշատակներն այնպէս ծիծաղելի կը կացուցանէ իւր սանուցմ որ հետեւեալ դասին՝ դաւառացի քանի մը ուսանողք կ'ուխտեն այն դասարանը չմտնել իրրեւ տեղի անիծից։ Ո՞ւր գտնենք Եղիան, որ ընդհ. պատմութեան ժամանակամիջոցներուն վրայ տեսութիւններ ընէ, և օտար յիշատակներով իսկ այնպէս խոր տպաւորութեան ներքեւ թողու իւր աշակերտներն՝ որ գոհութեան յայտնի ապացոյց մը տալու համար՝ գիւղահաղներու պէս ծափերու դղրդիւն մը յարուցանեն։ Ա՛յսպէս չէ՞ ըլած օր մը Կեդրոնականին մէջ Մարի Սդուարդի և Եղիսաբեթ թագուհւոյն դան աւարտելով։

Աւարտեմ յօդուածս։ «Հայր մեր»ը չմոռնանք։ Սահակ Պարթեւի տաճարը կանգնենք։ սուրբ յիշատակաց անփոյթ չդտնուինք։ ՀՐԱՆԴ

16 փետրուար 1889

Սկիւտար

ՄԵՌԵԼՈՅ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Ա.

Ի՞նչպէս անոյշ կը հնչէին բոլոր այն թրթռուն նուագածութիւնքն ու ազմկալից երգերն։ Ի՞նչպէս լուսավառ էին և զարդարուն մեծամեծ տուներն և ապարանքներն։ Ի՞նչպէս կը զգացուէր ամենուրեք զուարթ բարեկենդանին մօտենալն։

Հանդարտ ու ջինջ գիշեր էր, առնամէ երկնից խորը կը պլլուային ցանցառ ու նուազ աստղեր, այնքան փափուկ ու հմայիչ որ կարծես հրեշտակաց աչերն էին որք կը դիտէին զմեզ այն նուրբ շրջրշին մէջէն։ Մերկ և անքօղ բոլորովին, ոսկի մազերը սփռած շուրջանակի, նաղելի լուսնակը կը լուլէր այն եթերային, թափանցիկ, մաքուր հեզուկին մէջ։ Թոյլ ու մեղմ անշարժութիւն կը տիրէր բոլոր այն հրեղէն գունդերուն մէջ որոց երեքուն ըլլալը մերթ կ'անհեատանար և մերթ կ'երեւէր նման յոգնած արտեւանանց ոյք կը բացուին ու կը գոցուին անընդհատ։ Մաղկանց անոյշ բուրմունքն ու սոխակին գեղգեղանքը կը պակսէին միայն մայիսի գիշերուան մը երեւոյթ տալու՝ այս գեղեցիկ գիշերին։

Անդորրաւէտ ու լռին այն մարգարտագեղ ամպհովանւոյն տակ խրախճանաց ակնախտիղ լոյսերով և տօնական զուարթ երգերով լի տուները կը նշմարուէին։ Հեռուէն, որպէս անծանօթ աշխարհէ մը, կուգային թրթռուն նուագարանաց մոգական շեշտերն, որոց կը խառնուէին փողոցներուն մէջ գեռ թափառող անճոռնի գիմակաւորաց աղաղակներն, գինեւատաց մէջ պար բռնող գինովներու խլ երգերն։ Այս ամէնն ընդհանուր ուրախութեան և զուարճութեան բզզիւն մը կը կազմէին որ սիրուն խմբերգ մըն էր կարծես ի պատիւ բարեկենդանին։

«Ի՞նչ ազնիւ օդ, ըսի խնդալով եւ սիրտս զեղուն զգալով անսահման հրճուանօք։ Ի՞նչ լաւ բարեկենդան պիտի ընենք այս տարի»։

Տխուր ծպիտ մը փայլեցաւ հիւանդին դէմքին վրայ։ Իր մթին ու խորին աչքերն լեռ դարձուց, նայեցաւ պահ մը աչերուս մէջ շնչտակի և ապա երեսն անդին դարձուց։

Բ

Պատուհանին քով, բազմոցին անկիւնն ընկողմանած էր նա, մարմարի չափ տրժգոյն և կմախքի չափ նիհար։ Իր վիսա, հիւծեալ, կծկեալ մարմինը ծածկած էր վերմակի մը տակ որմէ դուրս կախուած էր ոսկրեղէն դաստակներէն մին։ Գլուխը, թէպէ ու տկար, ինկած էր կակուղ բարձի մը վրայ։ Երկու կուռնտ ոսկորներ միայն կային իւր այտից այն տժգոյն մաշկին տակ որուն վրայ այդ հասակին մէջ վարդեր կը փթթին։ Խարտեշ ծաղիկներու կը նմանէին իւր գողգոջուն շրթներն որոց վրայ կը նկատուէին զզուանքն, արհամարհանքը ու վհատութիւն։ Իսկ այն եզական աչերուն մէջ՝ որք անչատակ անդնդոց խորութիւնն ու խաւարն ունէին՝ առկայծ բոց մը մերթ կը պլլար։

Խե՜ղճ պատանի . . . Ի՞նչպէս գեղեցիկ էր իւր տղայութեան ատեն։ խնձոր այտեր և հուր աչեր ունէր նա և անսպառ անսանձ զուարթութիւն մը՝ որ մշտատեւ ժպտա մը կը ձեւացնէր իւր շրթանց վրայ։ Ի՞նչ կատակներ կ'ընէր, ի՞նչ խաղեր, ի՞նչ զուարճաբանութիւններ։ «Անուանակաց թագաւորը» կը կոչէին զնա ոմանք։ և այլք՝ «ուրախութեան անձնաւորութիւնը»։

Ի՞նչ աւեր գործած էին դպրուածները, ժամանակը, կեանքը այդ դիմաց, այդ հոգւոյն վրայ։ Ի՞նչպէս խորշամած էր այն անրիծ ճակատն։ Ի՞նչպէս մթագնած էին այն կրակոտ աչքերն։ Ի՞նչպէս մարած էր այն հնոց սիրտը . . . Այդ անհոգ ու խօլ պատանւոյն դէմ կանգնած էր թշուառութեան ուրուական, իւր ցուրտ շունչը փչած էր նորա հոգւոյն մէջ և սառեցուցած էր զնա . . . Եւ այն զբաղթ և երջանիկ դպրոցականն այս հիւծեալ, օրհասական թոքախտաւորին փոխուած էր։

Գ

Իւր վիսա ձեռքին վրայ գլուխն հանգչեցուցած, պատուհանին կը դիտէր նա ամէն ինչ որ դուրսը կ'երեւէր լուսնին լուսով։ Ի՞նչ կը զգար արդեօք ի տես ուրախութեան, երջանկութեան այն անթիւ ցոյցերուն։ Ի՞նչ կը խորհէր արդեօք այն հրճուանաց և խրախճանաց վրայ որք այնքան դառն հակապատկեր մը կը կազմէին իւր սրտին արտմութեան հետ։

Ուզեցի տիսրել զինքը։ դիս անկից աւելի զուարթ կը զգայի այդ գիշեր։

«Բարեկամ, ըսի մեղմիւ անոր ձեռքը բռնելով որ պաղ էր գերեզմանաքարի մը նման, ինչո՞ւ այդքան տխուր ես։ դուն ալ քիչ մը չզուարթանա՞ս այսպէս ազուոր օրերու մէջ։ Թո՛ղ քիչ մը վհատութիւնդ։ այս կիրակի բարեկենդան է, կարելի է մինչեւ այն ատեն քիչ մը աւելի ապաքինած կը լինիս, քեզի հետ մէկ մէկ գիմակ կը դնենք, ազուոր մը ժամանակ կ'անցնենք, կը զուարճանանք, չըլա՞ր։»

Եւ կը ջանայի խնդալ։ փոքրիկ կատակներ կ'ընէի իրեն։ կը սեղմէի ձեռացս մէջ նորա պաղ ձեռքն, այս ամէնքն՝ հէք բարեկամս արտմութիւնը փարատելու համար։

Այլ նեղացած կը թուէր նա իմ խօսքերէս։ վիս կը դիտէր, անշարժ, անձայն, անտարբեր։ Ցանկարծ հարցուց ինձ իւր խուլ ձայնովն։

«Վերն ալ գիմակ կը դնե՞ն։»

Զհասկնայ։

«Վե՛րը, վե՛րը, շարունակեց ժպտելով, հրեշտակներուն մէջ, լուսեղէն գիմակներով, հմայիչ նուագներով, պիտի ընեմ ես բարեկենդանս . . . հո՛ն, հո՛ն, վերը . . . այո՛, վե՛րը . . .»

Եւ կը ջանար խնդալ։ Անիծեալ հազը կը խեղդէր իւր ձայնը։ կուրծքը կը խծար և շրթները կը սկսէին դողդղալ։

Քարացած էի։ անոր կը նայէի ապշած, և նա ինձ կը նայէր մթին, ամրամամ ակնարկով։ Պահ մը լռեցինք։ մեր աչքերն իրարու շատ բան կ'ըսէին։ մեր սրտերը մէկ տեղ կը բաբախէին։ մէկ տեղ շունչ կ'առնէինք թերեւս։

Ցանկարծ հիւանդը գոցեց պատուհանին վարագոյրը, կռնակը լաւ մը բարձին կրթնցուց, ձեռքերը խաչաձեւ ծալեց կուրծքին վրայ, և քանի մը անգամ հազալէ ետք այսպէս ըսաւ ինձ հանգիստ, նուազկոտ ձայնով մը։

«Ա՛խ, եղբայր իմ, ո՛չ, մի՛ այլ ես արտասաներ ինձ այդպիսի զուարթի, երջանիկ բառեր։ նոքա առաւել ես ինձ կը զգայնեն իմ վիճակս։ Եղաւ ատեն մը որ ես պզտիկ ապոյ մ'էի, խարտեաշ մազերով, գիշերուկ այտերով և հրապուրիչ աչքերով . . . մայր մ'ունէի որ կը սիրէր զիս և հայր մը որ ինձ շաքարէ ոսկեր կը բերէր . . . սիրտ մ'ունէի զերծ ամէն սեւ զգացումէ, լի զուարթութեամբ և անհոգութեամբ . . . այն ատեն ես կը հրճուէի երբ ինձ կ'ըսնցնէին թէ բարեկենդանը մօտեցած է . . . շարաթներով առաջ սուսը հոն ու մոն պատուած լաթի չէր մնար կը ժողվէի կը պահէի, փերեզակէն ալ անճոռնի գիմակ մը կը գտնէի և կը ապակի անձկանօք այն երջանիկ օրուան իմ գեղեցիկ արդուզարդս ընելու համար . . . Ի՞նչպէս կ'ուրախանայի երբբարեկամներս այդ զգեստներով զիս չէին ճանչնար . . .»

Արցունք մը գլորեցաւ այս խօսքերն ըսած ատեն իւր ծիրեալ այտերուն վրայ։ ձայնը մարեցաւ և չոր հազն սկսաւ պատռտել անոր ազիքներն և գալարել ամբողջ մարմինն։

Քանի մը վայրկեան վերջ նորէն սկսաւ խօսիլ։

«Հիմա շա՜տ հեռու են այն օրերն . . . անցելոյն մէջ . . . առա՛ջ, շա՜տ առաջ . . . յիշատակը միայն մնացեր է . . . Շա՜տ փոքր էի այն ատեն . . . հիմա շա՜տ մեծ եմ, շա՜տ մեծ, շա՜տ ծեր, շա՜տ մօտ գերեզմանին . . . չե՞ս տեսներ ինչպէս կը ծռկած, նիհարցած եմ։ Ի՞նչ դիւրաւ կրնամ մտնել գերեզմանին նեղ դռնէն ներս . . . տղայութեանս ատեն անհոգութեամբ ափովս հող կ'առնէի և ընկերներուս գլխուն կը նետէի։ հիմա հողն չեմ կարող նայիլ առանց դողալու . . . հո՛ղը, սե՛ւ, սե՛ւ . . . մէջը սրդելով . . . անհամա՞ր, բարակ, բարա՛կ . . . կը խայթե՛ն, կը կծեն, կը հատնին . . . ինձի՛ կ'սպասեն, ինձի՛ . . . ա՜հ, բարեկենդա՜ն . . . խե՛ղճ բարեկամս, Բարեկենդա՜ն . . . ինչո՞ւ պիտի ընեն երբ հողին մէջ պառկիմ, երբ մարմնովս իրենց խնջոյքս տամ . . . ինչպէ՞ս պիտի խուժեն վրաս . . . անո՞նք . . . որդե՞րը . . . հո՛ղը . . . »

Սոսկալի երեւոյթ մ'առաւ դէմքն այս պահուն։ աչքերն արագաբար կը թաւալէին իրենց կոպիճներուն մէջ և դուրս նետուիլ կ'ուզէին կարծես։ Ցուզմամբ արկարացուց զայն, թեւերը քակուեցան և վար ինկան ուժաթափ։ գլուխը դէպի յետակոյս գլորեցաւ բարձին վրայ։ Այլ իր ճակատն հոսող պաղ քրտինքը սրբելով, շարունակեց նա խօսիլ այդ դրից մէջ։

«Ո՛չ, ո՛չ, մի՛ ջանաք մխիթարել զիս կամ հանդարտեցնել . . . չատոնց կորուստի պատանաց հասակը . . . գերեզմանին դրան առջեւ մարդ չկրնար խաբուիլ . . . ապահով եմ . . . և գո՛հ եմ . . . պիտի մեռնի՛մ . . . էհ, արդէն ի՞նչ օգուտ ունի ապրիլ . . . տանջուի՛լ, արտասուե՛լ, ձանձրանա՛լ . . . ո՛ւհ, ատո՛ռ կեանք . . . տաղտկանա՛լ, ահաւո՛ր, սե՛ւ . . . հողին մէջ աւելի հանգիստ չէ՞ . . . քնանա՛լ հանդարտ, անվիշտ, երջանիկ . . . կը լսեմ արդէն մահուան քայլերուն ձայնը . . . բարեկենդանն ալ մօտ է . . . էհ, աւելի ադէկ . . . բարեկենդա՜ն, պիտի ընե՛մ . . . պիտի ընե՛մ նորէն . . . հո՛ն, հողի՛ն մէջ . . . որդերո՛ւն հետ . . . մեռելներուն հետ . . . »

Երեպիս մէջ ալ տեսայ . . . գիտե՞ս երազ . . . երէկ գիշեր տեսայ . . .

Տարօրինակ ճիգ մ'ըրաւ այս խօսքն ըսած ատեն, վեր առաւ գլուխը բարձէն, նստաւ նորէն և շարունակեց։

«Գերեզմանոցին մէջն էի գիշեր ատեն . . . մենա՛կ, մենա՛կ . . . երկինքն ալ չա՞տ սեւ էր . . . կարծես սատանաները զայն ներկած էին . . . ամպե՛ր, թա՛նձր թա՛ւխ, գլխուս վրայ շարուած էին . . . այն ի՞նչ հով . . . կը մանչեր, կ'սուլեր, կատաղի՛, յիսա՛ր . . . և ամպերն անոր առջեւէն կը փախչէին ահաբեկ . . . կը վազէին, կը հեռանային . . . երկինքն երեւան կ'ելնէր, ազուո՛ր, յստակ, անսահմա՛ն . . . հեռո՛ւն, աստղեր կ'երեւային, պզտի՛կ, փայլո՛ւն, անհամա՛ր . . . հովը կարծես տակն ու վրայ կ'ընէր զանոնք . . . կայծերու պէս ասդին անդին կը թռչտէին . . . լսանին մանչերուն տակէն յանկարծ կ'ելնէր ու աստղերուն մէջէն արագ արագ կը վազէր . . . ժգո՛ղն, բարա՛կ, հիւծեալ, ի՞նձ պէս . . . նորէն կ'երթար սոսկալով գէմքը կը պահէր հեռո՛ւն հորիզոնին վրայ, ամպերուն տակ . . . այս ամէնը կը սառեցնէին զիս . . . չորս կողմս հակայ նռճիները կ'երերային վիթխարի ուրուականներու նման և խուլ ժխոր մը կը հանէին . . . ապշած, կը քալէի գերեզմաններուն, խաչերուն, ծառերուն մէջէն . . . երբ յանկարծ ահեղ ձայն մը լսուեցաւ . . . խո՛ւլ, դիւային մանչիւն մը . . . հողին տակէն կուգար . . . քարացած կեցած էի ծառի մը քով . . . յանկարծ գերեզմաններն ամէնը մէկէն բացուեցան . . . խաչերը օգը ելան, քարերը տապալեցան . . . և այն մութի հողին մէջէն անհամար ուրուականներ դուրս ցատքեցին . . . կմախքներ էին, չո՛ր, նիհա՛ր, ասկալի՛ . . . փոսի պէս աչքերով . . . սուր սուր սիսառներով . . . թեւերնին, ոտունքնին, վզերնին բարա՛կ, բարա՛կ, թելի պէս . . . Այն ոսկրէ բերանները գժոխային աղաղակներ ելան . . . հովը կատղեցաւ աւելի . . . բուերն սկսան մխրճուրան վազել . . . ծառերուն ոստաւիները սասկացան . . . և այս ահաւոր նուագարանաց ձայնով ուրուականնե՛րը, մեռելնե՛րը, կմախքնե՛րը գերեզմաններուն վրայ սկսան խաղալ, ցատքել, պարե՛լ . . . այսպէ՞ս, այսպէ՞ս . . . հա՛, հա՛, հա՛ . . .

Եւ մտեղմն հանդիւն մ'արձակելով սկսաւ յիմարաբար շարժել իւր թեւերն ու խուլ ձայնով մը խնդալ։

Եւ այն հեւ ի հեւ կուրծքին մէջ իրարու կը խառնուէին հեծեծանքն, քրքիջները և ջոր հաղն։

Դ

Ի՞նչ տխուր, ի՞նչ ծանր կը հնչէր եկեղեցւոյն զանգակը, մահուան սեւ այն դատարանն . . . Այն թրթռուն, խուլ, մերամանդաս շեշտերն օդին մէջ տարածուելով կուգային զարնել օրախս և գանկս տակ բզիւն մը առաջ կը բերին . . .

Բարեկենդանին կիրակի օրն էր։ Փողոցները լեցուն էին գիմակաւորներով, գինովներով, երգերով, նուագարաններով։ Բոլոր այդ ամբոխը ճեղքելով, զուարթութեամբ լի այն փայրերէն արագ արագ անցնելով, կը դիմէի դէպ յայն տունն։ Սիրտս գրեթէ չէր բաբախեր։ կուրծքիս մէջ գամուած կը պահէր զայն անողորմ ձեռք մը։ հրդեհ կար գլխուս մէջ։ ճամբան գինովի պէս կ'երթայի։ Հասայ հոն, այլ չմտցայ ներս մտնել։ դռան դիմացը, պատին տակ, փողոցին մէջ կեցայ։

Ներքը պատրաստութիւնները կը տեսնէին։ կ'ելնէին կը մտնէին։ ձայներ, եղանակներ, խուսկի հոտ։ կը սպասէի։

Դիմակաւոր տղայ մը անցաւ քովէս։ «Ի՞նչ կայ այս տունին մէջ», հարցուց ինձ դիմակը վար առնելով։ «Մէկը մեռեր է», ըսի խղդուկ ձայնով։ «Բարեկենդանի օրով մարդ կը մեռնի՞», ըսաւ տղան զարմացած, և դիմակը դնելով հեռացաւ։

Երբ սեւազգեստ այն թախծադէմ քահանայներով, դագաղ ու կոչտ այն մեռելակիրներով և այն ժգոյն ճրագներով չրջապատեալ դագաղը դուրս եկաւ տան դռնէն, երբ ժամկոչն օդին մէջ բարձրացուց իւր սպառօղ խաչելութիւնն ու յամրաքայլ ճամբայ ելաւ թափորին առջեւէն, երբ մելամաղձոտ այն եզանակն սկսան ելեւէջելել ձայնաւոր մանուկներն, մազերը ցցուեցան գլխուս վրայ։ պաղ դանակ մը կարծես սրտիս մէջէն մխուեցաւ, Արձանացած կեցած էի պատին տակ և կը դիտէի շարը աչքերով սեւաթոյր դագաղն որուն մէջ պառկած էր խեղճ բարեկամս։ Այն ահաւոր գիշերն յիշեցի, այն խօսքերն, այն երգն, այն քրքիջները . . . և չեշտակի կը նայէի նորա դէմքին . . . Ի՞նչ գոյն, ի՞նչ աչքեր, ի՞նչ շրթունք . . . Ձեռներուն գոցեցի դէմքս։ Եւ երբ հեռացաւ թափորն ու ձայներն հեւուն նուաղեցան, «մեռելն պաղ, ըսի ինքներեն, ինքն ալ իւր բարեկենդանը կ'ընէ։ Ի՞նչպիսի ցուրտ և ահաւոր գիսակ դրեր է մահուան ձեռքն իւր գլխոյ վրայ . . . իրագործուեցաւ իւր երազն . . . հողին մէջ, որդերուն հետ, ուրուականներուն հետ, ինքն ալ կ'երթայ պարել այն քամնելի բարեկենդանի պարն . . . »

ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ

ԵՐԵՔԼԵԶՈՒԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

ԱՆԳԼԻԵՐԼԻ, ՀԱՑԵՐԼԻ (ԱՐԴ)

ԵՒ ՏԱՃԿԵՐԼԻ (ՀԱՑԱՏԱՆ)

Ցոյժ մաքուր ապագրութեամբ ի լոյս ընծայուիլ սկսած է այն գործ՝ որ պիտի ունենայ բազմացեալ յատկութիւններն, որպիսիք են հոմանութիւն գործածելի բառից և անուանց, ճշդութիւն նշանակութեանց և այլն։

Գին բաժանորդագրութեան դէպ. 35
Ցետ աւարտման՝ գին » 50

Բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Մինաս Գ. Մինասեան, Ամերիկեան խան, Ֆինճանճըլար, ի Կ. Պոլիս։

338 4—8

Ա.ԶԳ. Ֆրանսայի ընտանիք մը իւր դիւղերօթիկ կ'ընդունի քանի մը օտարականներ։—Ֆրանսերէնի դասեր։ Մասնաւոր եղանակ Ֆրանսական լեզուին ուսուցման համար։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Պէռնար Դաօ ի Բարիզ, Իւնիվերսիթէ փողց, թիւ 34, և ի Պոլիս, առ Իպգրան Էֆէնտի Քարաքէօյ, Տէլիրմէն խան, թիւ 9։

41

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

40 ԱՌ 100 ՁԵՂՋՈՎ

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Պ. ԺՕՋԷՖ ՌՕՍԻ, դերձակ-վաճառական Բերա, Մեծ փողց, Թ. 497, ի վաճառ հանած է.

Փեռչուռ 1 ԷՒ 30 հատ

Եղանակին վերջաւորութեան պատճառաւ, իւր վաճառատան մէջ գտնուած ապրանքները, հարթ չուխայ, նորաձեւութեան վերարերեալ կերպասներնէ՝ ձմեռնային և գարնային հանդերձեղինաց համար, Բարիզու եւ Լոնտոնի լաւագոյն գործարաններէն բերուած։

Ընդհանուր վաճառք ջղրով

Ցանձնարարեալ եւ չափն առնուած ամէն կերպ հագուստներու, գներն իւրաքանչիւր ապրանքի վրայ նշանակեալ. Պարզ այցելութիւն մը բաւական է ուրեմն հաստատելու համար սովորական գնոց վրայ 40 առ 100 զեղչին կարեւորութիւնն եւ ճշդութիւնը։ 54 12—20

ՍԳԱՐԻՒ ՄՕՐԻՒ ՁԱՆՆ ՕՇԱՐԱԿ

Մարսէլ, 26 սեպտեմբեր 1885

Պարոնայ Սկոտ և Պուռն,

Սկոտի օշարակը գործածութեան մէջ սուտ չէանոր գնոցը շատ նիւթերուն առաւելութիւնները։ Կ'երեւի իսկ թէ իրենց խառնուրդը, թա՛զ որ երբեմն ալ ա՛ռ եւ ա՛ռ արարքներ կ'ասէին նաև անոնց դպրոցականներու համար։

Ամէն պատրաստութիւնս բաս տեղ մը գրաւելու սահմանեալ է մանկանց հիւանդութեանց մէջ։

ՏՊ. ԿԱՐԵՐԵՑԵՕ ՍԻՐԱՊԻՈՅ

Ի ԼԱՆ

ՇԻՐԲԻՏԻ ԽՈՅՐԻՆՑԻ

Շէհրը շատպիրն 19ըներ բազար կիւնիւնտէն իթիպարէն հէր բազար կիւնլերի եէնի-Մահալլէտէն սահաթ 1 ½ տա, պիր վարար հարաբէթէն Մէկզար-Պուրնու Պէյոգլուքարէ Թարապիա խիկլէրիներնէ ուզրաեարդ Պէյքօզա վէ օնատ Գուզելճմուզա գառար Անատօլու ճիհէթի խիկլէրերինէ ուզրայուզ Բէյօրիւյէ կէլէճկի իլան օլունուր։ 184 3—5

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Պիր սէնէսէ լիւզումի մդդատ աղնմադ իւզրէ քէթէն իրլիկինատէն մանուլ էնսէլ գէլանլըդ չերիա պէհէր մէթրսոր էլլի բարայա։

Մինաէր երէնիւ պէշ պին մէթրս պէհէրի տէօրթ զրուշա։

Ցէօրտիւնճիւ օրաուի հիւմայուն մէրքէզկինատ թէսլիմ օլունմադ իւզրէ սէօրթ պին ֆէս պէհէրի տօգուզ զրուշա։

Միւզայէա օլունմադ իւզրէ մէվզիյի միւնտասայա գօնուլան պալէատէ մուրագդամ էշէա ֆիյատը մուրագդամլերի իլէ թալիպլերի եօհէսխնատ օրուզ, շուպտիրն երիմնճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնտասալերի իճրա օլունարագ մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլերի վիրիլճէկկինատէն իթիտարնա վէ երիմի պէրինճի կիւնիւ երիւզատ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմնամէը ուսմանկէ տայիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

15 շուպատ 1889 349
Նո. 27 2—3

Խմբագիր՝ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՄԵԾ ՄՈՒՍԻԱՆԱՑ ՄԵՏԱՔՍԵՂԻՆԱՑ

ԲԱԲԱՏՈՒՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Մեծ Շուկայ Պոլսոյ, Բէպապէը խան թիւ 3 եւ 4, Քալաքճըլար Պազը թիւ 31 եւ 33, եւ Ամստալ Պէզէսթէնի մօտ թիւ 34

ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱԲԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Բաբատուրլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան և իրենց բաղմաթիւ յաճախորդաց թէ վերջերս ուղղակի ստացած են բազմատիպ նպաստաւոր և արտակարգ պայմաններով մեծ ընտրութեամբ ճոխ և բազմազան հաւաքածոյ մը, Լիսեի լաւագոյն և ամէնէն հարթաւոր գործարանքներէն եկած, ինչպէս եւ Բարիզի ամէն տեսակ նորելուս հեր ԱՐԵՆԱՑԻ ԹԱՒԻՇՆԵՐ, ԱՒԻՐԱՆ, ՄԱՆԳՈՒՇ, ՍՏԵՓԷՆ ԼԻՒԹՈՒՈՐ, ՖՈՅԼ ՖՈՒՆՍԷՆ, ու զանազան տեսակ կերպասներ սրտհներու վարագոյրներու համար։

Աշանք որչ երենց այդ կերպութեամբ պատուէն այս կասուր հասատատութիւնը, բայց գոհ պիտի մնան էջ ի շնալ ա բանաց ընտրել ազգն տեսակին եւ թէ ամանութենէն, որովհետեւ, այս վաճառատունց մեծ վաճառուստ կը չատանայ արդար եւ խրդճամիտ շահով մը, ինչպէս ապացոյցը դիւրին է տեսնել։ 264

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

96

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՆՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՑԹ 1887 ՏԱՐԻՈՑ 946,800

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԵՐԵՍԻՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՑԹ 1887 ՏԱՐԻՈՑ 1,932,350

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած ղրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հատատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած ՀԱՏՈՒՑԻՆ 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՇՔԱԴՐԱՄ

ԱՄԷՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՌԻՇԼԻԷՕԻ ԿԱՅԼԱԿՆԵՐ

Ափրոդիտեան գրգռիչ դեղ (մարգարտաձեւ լուծելի քաբսիւլներով)

ՊՈՒՐԺՈՊԻ

Առաջնակարգ դեղագործ, մատակարար հիւանդանոցաց, Ռամպիւդօ փողոց, Բարիզ

Կատարելագործեալ ՌԻՇԼԻԷՕԻ ԿԱՅԼԱԿՆԵՐԸ գեղաղանց դարման են ամէն վաղահաս սպառման պարագայի մէջ. Ճանչցուած են իբր ծննդական գործարանաց ամենէն հզօր դրդռիչները. բաց ասած իւր փրկարար ազդեցութիւնը ստանձնելն վրայ՝ կաղդուրիչ շարքին մէջ կը դնէ զինքը։

ՌԻՇԼԻԷՕԻ ԿԱՅԼԱԿՆԵՐԸ քնաւ վերաբերութիւն չունին մինչեւ հիմա գովազանուած ամէն դեղերուն հետ որք վնասակար են։

Ափրոդիտեան այս նոր դեղը կը ներկայացնենք ընդհանուրին ուշադրութեան իբր դեղ մը որուն ազդեցութիւնն ապահով է և անվնասութիւնը բացարձակ։ [Կարդալ յայտարարութիւնը։]

Ի Թուրքիա ներկայացուցիչն է Ֆ. Պէլիս, Ֆընտըքլեան խան, Պոլիս։ Ի Կ. Պոլիս կեդրոնատեղիքն են Դեղաբանք Տէլլա Սուտա, Ֆ. Աբլաձ, Բրիտանական, Գիւլհանէ եղբարք և Անասատասիատես ի Բերա։ Թիթօս, Տ. Աբէտիքրիսես և Ա. Գասդորիատես ի Գալաթիա։ Տ. և Մ. Մէկենքի ի Պոլիս։ Իգար եղբարք Հրոմիր։ Հ. Խիւ, ի Սէլանիկ։

MYRTOL du Dr LINARIX

1244 — *Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris*

Le **MYRTOL LINARIX** est présenté sous forme de **Globules** employés avec le plus grand succès contre les

AFFECTIONS CHRONIQUES DE LA POITRINE :
Rhumes, Bronchites, Catarrhe, Asthme avec Oppression et Palpitations.

Les **GLOBULES DE MYRTOL LINARIX** doivent être pris à la dose de **6 par jour : 2 le matin, 2 vers midi et 2 le soir.**

Toutes les personnes qui prennent les **VÉRITABLES GLOBULES DU Dr LINARIX** *s'accordent à reconnaître qu'elles respirent plus facilement.*

Exiger les **Véritables Globules Linarix** *de* **CLIN & Cie, de PARIS,** *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

ԱՐԻՒՆՔ ԿԵՍՐԵՔ Է

ԱՐԵԱՆ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ Ի ՁԵՌՆ

ROB LEGHAUX և, ԹՈՆԵՐՈՒ ՀԻՒԹՈՎ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Բուսական ազդու եւ անբաղդատելի մաքրիչ դեղ։

Գրէսոնի եւ կարմիր Ասպարագէսի խառնուրդ իւրատեսակ հիւթերով

Բուսական արտադրութիւն, առանց անդիկի, շգիրով կեդրոնացեալ մանդաւոր գործիքներու մէջ։

ՌՕՊ ԼԵՇՕՆ, բոլոր երկաթեանաւն ջուրերէն եւ Մորու ձկան իւղէն աւելի ազդեցիկ, այժ եւ գոյն կուտայ տկար տղայոց եւ անարիւն կանանց, կը կազդուրէ ապաքինողներն եւ. ծերունիները. կը զօրացնէ, կը վերանորոգէ արիւնը, եւ բնական կամ ստացական բոլոր անմաքրութիւնները ջնջելով, շուտով կը բուժէ ավ.էրբերը, եռ.բերը, մորթի հիւանդութիւնները, կապտա հազ, շնչարգելութիւնը, ճեղաձութիւնը, կաթին ուրուիլը» եւ այլն։

Կեղծերէն զգուշանալու համար ամէն չիշերու վրայ փնտռել ԻՒՆՕՆՕ ՏԻ ՖԱՊՊԻՒՆԱՆ երաշխաւորութեան ինքն եւ այս ստորագրութիւնը

Leghaux

ՁՐԻՍԱՒԱՐ կը զրկուի կարի հեռաբերքարգարժ տեսակ մը (35զդ տպագրութիւն)

ՌՕՊ ԼԵՇՕՆ մինչեւ ԱՐԵՆ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ վրայ։

Պոլսոյ, դեղարան Մարիս Լէշշ, Անդ-Քաֆէրին փողոց, 164, Պոլսոյ։

Նոյն դեղատան մէջ. ԲՈՒԱՏ ԱՆԳԻՆ-ՏԱՐԻՒԻՕՂ ԼԵՇՕ Մորթի հիւանդութեանց բուժման համար։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են Քիւչիւքեան եղբարք, Բերա եւ Պոլիս. Քաստրեան, 13, Պահճէ Գափու. Գ. Վենտիգամօ եւ ընկ. 14 Սուլթան Համամ։ Ի Բերա Քանուբ եղբարք. Մեծ փողոց, 247։ Ն. Թէոսորիտես, Մեծ փողոց, 244։ Լօժէն Տէլլասուտա, Մեծ փողոց, 318։ 1696

ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ԶՈՒՏ ՔԱՔԱՕՆ,

ընդհանրապէս ճանչցուած է քաքաւոներուն ամենէն ախորժահամն և լաւագոյնը։

Ի նկատմանէն իւր ընտիր տեսակը, ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ԶՈՒՏ ՔԱՔԱՕՆ, թէպէտ ըստ երեւոյթին աւելի սուղ, երբեք աւելի ածան քան պասրինակ ուրիշ պատրաստութիւններ, այնպէս որ ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ԶՈՒՏ ՔԱՔԱՕԻ մէկ բաժակը՝ բաժակ մը թէյ կամ խանուէ աւելի չարժէր. այլ որովհետեւ այս քաքաւոն դեղաղանցապէս սենդարար և դիւրամարս ըսելի մ'է, իւր ծախսն երբեք շատ աւելի նուազ է։

Կը գտնուի մեծ դեղավաճառաց, նպարավաճառաց և անուշաբարաց քով, թիթեղեայ տուփերու մէջ 1/2, 1/4 և 1/8 քիլոկրամ։ 49

Coleman's Liebig's Extract of MEAT & MALT WINE

WORKS OF TESTING-KILLAM & BEAN RECEIVED ON MEDICAL

ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ բմպելի մ'է, բաղկացեալ Բորդոյի գինեէ, Լիէբիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով այսպէս մեուշանող, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը. որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւատարակս։

Բժշկական հանդէսներուն հաւանած է նման ատմոսֆիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է։ ՀԱՅ ԱՒՆԵԼԻ ԳԻՆԻՆ զը ած են իրենց վկայութիւններն։ Աստ կը թարգմանենք վկայութիւնն տոքթոր

Թ. ԲԼՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ, Մ. Բ. Ս. Ս. Լ. Լ. Մ. Բ. Ս. Բ. Ճ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լոր Բատ և 24 Համիլդրն Ագուէյր

Պը. ընհիտ, 2 սեպտեմբեր 1888

Պարոնաք — Ի նկատ առնելով խարդախ մրցման մը համար զ.Նդան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնել վս գոնուել ձեզ թէ օրէսի գոհ եմ ձեր Մաք և Մալթի պատրաստութենէն. քանի քանի անգամներ տեսած եմ ս բ առողջաբար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ դ.նն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ դինին (առանց մուզի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունեցէք, և այլն և այլն

Թ. ԲԼՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկք ջերմագոյն յանձնարարած են զայն։

Հարցնել ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէբիկի մսի և Մալթի խառնուրդով գրուշանալ կեղծերէն։

Գիմեցէք ստորագրոյն, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիման և ընկերութեան գործարանին

Ս. Ճորճ Նորուիչ և Լոնտոն։

ԼՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականային քով, կայսրան Ղալաթիա-Շերլի Թրամաւէյից թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ՊԵՆԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԻՍՊԻՏԱԼԻՍՄՕ

ՀԱՆԵՐՔ ՎԵՐՆԱ ՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ գրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածէն դէպ պահեստի	12,000,000

Նախագահ Տէօրէն. Մ. Լօժէն Թաթարօր
» փոխագահ գ. Ֆոյեթ և քնկ. Մ. Նաղարեթեան եղբարք
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ԲԱԶԱՒՈՐԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ

Տեարք Պալէօղեան և Պալբքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամամեան Սամսուն. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շերէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէլիրմէնճի օղլու Քօնեա, ևն ևն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ապերդ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զատակոց տէր անձանց իբր նուիրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զատակաց ապագան ապահովել. կամ ի դէպս մեռնելու օրերու և կամ յետ մահու իւր տրելի կինն և զատակներն, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար։ ուստի արդոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէկ մի տարի Պիւտապէշի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (վերջացեալ Աստրէլոյ-Հունգարական կառավարութիւնէ նշանակեալ գործոց նախարարութենէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատկառելի գումարի մը յաւելում դոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկային 12 միլիոն է։ 286

ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ԶՈՒՏ ՔԱՔԱՕՆ,

ընդհանրապէս ճանչցուած է քաքաւոներուն ամենէն ախորժահամն և լաւագոյնը։

Ի նկատմանէն իւր ընտիր տեսակը, ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ԶՈՒՏ ՔԱՔԱՕՆ, թէպէտ ըստ երեւոյթին աւելի սուղ, երբեք աւելի ածան քան պասրինակ ուրիշ պատրաստութիւններ, այնպէս որ ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ԶՈՒՏ ՔԱՔԱՕԻ մէկ բաժակը՝ բաժակ մը թէյ կամ խանուէ աւելի չարժէր. այլ որովհետեւ այս քաքաւոն դեղաղանցապէս սենդարար և դիւրամարս ընկելի մ'է, իւր ծախսն երբեք շատ աւելի նուազ է։

Կը գտնուի մեծ դեղավաճառաց, նպարավաճառաց և անուշաբարաց քով, թիթեղեայ տուփերու մէջ 1/2, 1/4 և 1/8 քիլոկրամ։ 49

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷԻՑ

Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Երկու տարիէ ի վեր վաճառատունս փոխադրած եմ Եէնի Ճամիէն Պահճէ Գարու ճէլալ պէյ խանի տակ թիւ 2 մ'երառոցը։ Սոյն միջոցին մէջ վաճառատունս իւր դասակարգին մէջ առաջին կարգի եւ ամենաճոխ վաճառատուն մը ընելու համար ամէն ջանք եւ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Դիմողք խիստ գոհ պիտի մնան վաճառաց մաքրութենէն եւ գներու չափաւորութենէն։ Կը գտնուի Գաղղիոյ, Անգղիոյ եւ Գերմանիոյ հռչակաւոր տանց դեղօրայք, մեծ քանակութեամբ Լիմպատայի եւ Բելեմիկի սիւլֆամ որ բինին, Նորվիկիոյ զուտ ձկան իւղ, Գաղղիական եւ Անգղիական պատրաստ դեղօրայք (Spécialité), վարժարանաց համար քիմիական գործիքներ, որք իրենց տեսակին չաւասարեմ բոլոր Պոլսոյ մէջ գտնուածները կը գերազանցեն, ոսկերիչներու եւ կալանդրաստիի համար պէտք եղած գործիքներ եւ դեղեր, Քոնեաքի համբաւաւոր տանց քոնեաքներ, Պորտոյի եւ Մալագայի գինիներ, մեծ քանակութեամբ եւրոպական հանքային ջուրեր, Յուլիչներու համար նիքել եւ անթիմուան, վիրաբուժական բաւչուի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործիք, դեղարանաց մէջ գործածելի պիտոյք, պարապ շիշեր որք մեծ քանակութեամբ կը ծախսուին, հականեիական (Anticeptique)ի մէթօտով պատրաստուած Լիսթէրի բանկաներ, եւ այլն եւ այլն։

Ամէն կողմէ յանձնարարութիւնք ընդունուին եւ ուղղակի կը դրկուին։ մեծ հոգ եւ խնամք կը տարուի հեռաւոր տեղեր երթալիք ապրանաց պատեղման, ինչպէս յանձնարարեալ է։ տարեկան ծառայութիւն կ'ընծայէ պարտիզպանաց եւ պարտիզագործաց։ 1669

Colman's Liebig's Extract of MEAT & MALT WINE

ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ բմպելի մ'է, բաղկացեալ Բորդոյի գինեէ, Լիէբիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով այսպէս մեուշանող, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը. որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւատարակս։

Բժշկական հանդէսներուն հաւանած է նման ատմոսֆիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է։ ՀԱՅ ԱՒՆԵԼԻ ԳԻՆԻՆ զը ած են իրենց վկայութիւններն։ Աստ կը թարգմանենք վկայութիւնն տոքթոր

Թ. ԲԼՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ, Մ. Բ. Ս. Ս. Լ. Լ. Մ. Բ. Ս. Բ. Ճ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լոր Բատ և 24 Համիլդրն Ագուէյր

Պը. ընհիտ, 2 սեպտեմբեր 1888

Պարոնաք — Ի նկատ առնելով խարդախ մրցման մը համար զ.Նդան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնել վս գոնուել ձեզ թէ օրէսի գոհ եմ ձեր Մաք և Մալթի պատրաստութենէն. քանի քանի անգամներ տեսած եմ ս բ առողջաբար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ դ.նն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ դինին (առանց մուզի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունեցէք, և այլն և այլն

Թ. ԲԼՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկք ջերմագոյն յանձնարարած են զայն։

Հարցնել ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէբիկի մսի և Մալթի խառնուրդով գրուշանալ կեղծերէն։

Գիմեցէք ստորագրոյն, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիման և ընկերութեան գործարանին

Ս. Ճորճ Նորուիչ և Լոնտոն։

ԼՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականային քով, կայսրան Ղալաթիա-Շերլի Թրամաւէյից թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՑԻՇԵՑԷՔ

Եթէ կ'ուզէք ընտիր և լաւ տեսակէ ապրանքներ ունենալ, գացէք ի վաճառատունն

ԷՄ ԻՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

(Հիմնեալ 1854ին)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆ ի մայրաքաղաքս, որ խիստ չափաւոր գներով առատակարգ ապրանքներ միայն կը վաճառէ.

Ամէն տեսակ նոր ապրանքներ կ'ստացուին հոն, բամբակ, ԲԷՅ, կարտէ, պանէր, պոռնիկոտ, ֆարիքոտ, ՏՐԻ, ոդիէլեց ըմպելիք, հոդոտեր Ղէ-ԲԷՐ, գրեքեր, էլեկտրական պատ բատարիներ, ուրդնեալ գեղեր, Լայն Լայն։

Պ. Գարուանա յանձն կ'առնու անվիճապէս գործարանաւորց ապարել և բերել տալ յանձարարքի մը ուզած ս և է դիւթ որ մ'ենանացին մէջ չդտնուիր։

Դիմեցէք հասցէն

ԷՄՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

95 և 97, Թիւրքէք Գարարրան Վ.ղվանա, Կայսրան Թրամաւէյից, Ղալաթիա-Շերլի, Ղալաթիա 231

ՍԿՕՏԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄԱՔՐԻՆ ԶԳԱՆ ԶՕԳՏ ԻՆՁ

[illegible]

Պարտաճակ են ամէն ԱՅՐԻՒ և ՊՕՒԿՆԻ, ի Նա-Լորդ.

Ապրիլ չպէտք ախորժանամ։

Մարդս ունի նամ մ'ուզի բոլոր յուսութիւններէն զատ, [illegible]

[illegible] ուժէ ինարանաց
կը բուժէ անարիւնութիւնը
կը բուժէ խոցերը
կը բուժէ ծաղ, գրատուութիւնները
կը բուժէ ընդհանուր անարիւնութիւնը
կը բուժէ մանկանց ճեղաձութիւնը

[illegible] ընդունուն ամէն, [illegible] հոտ ունի, գեղեցիկ է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն, [illegible] գլխաւոր կերպարանաց ի գործ.

զագործաց քով։ Գործակատարք են Հանրիք և Հիրիկ, Պոլիս։ 176

La Compagnie d'Assurances La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԳԼԻՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆԱՆ ՎՏԱՆԳԱՅ

Ամբողջ գրամագլուխ 12,500,000 ֆրանք
Պահեստի » 2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին գրամ, թանկագին մետաղ, արվեստագործ, գոնարանին ևն պարունակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամենազգի մարդ ատարական վարչութեանց կամ փոխադրատեան գնկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cie d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմ. որք ի միասին ունին 50,366,000 Ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին [illegible] առ ապահովագրուած փոխադրուած ապրանքներ։

Գիներ [illegible] և պայմանները [illegible] ատ ապա։

Ամէն [illegible] համար դիմել առ

Տ. ԼԷՊԼԷ ԵՒ Վ.ԻԴՐՈՒ ԼՐԴԻ

Ընդհանուր Գործակատար է Կ. Պոլիս այդ երկու Ընկերութեան

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 1686

1889 ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ 1 ՁՈՒԵՐԲՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսփորէն Արեւելք շրջենաւեր

2 — Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.
2 — Պէյդ. Բաշլար. Զուլ. Գանլրճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
2 — Ամնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
2 — Եէնիմ. Մեղ. Պէյշիւք. Թարպ. Եէնիք. Աթէն. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Ամնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
3 — Եէնիմ. Մէպզպ. Պէյշիւքտերէ Թարապ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար. Պէպէք Ամնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
3 35 Զէնկէլ. Պէ ղէրպ. Գուզկ. Իւսկ.
3 40 Ր Ա. Գաւլադ Մէպզպ. Պէյտ. Թարպ. Պէյդ. Բաշլար. Զուլ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ Իւսկ.
4 30 Եէնիմ. Մէպզպ. Պէյշիւք. Թարպ. Եէնիք. Աթէն. Մերկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ամնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
5 — Պէյդզ. Բաշլար. Զուլ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.
6 15 Եէնիմ. Մէպզպ. Պէյշիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Աթէն. Մերկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ամնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
7 — Եէնիմ. Մէպզպ. Պէյշիւք. Թարապ. Պէյդ. Բաշլար. Եէնիք. Մերկ. Գանլրճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտի. Ամնավ. Զէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
8 30 Ա. Գաւլ. Մէպզպ. Պէյշիւք. Թարապ. Եէնիք. Աթէնիա Մերկեան Ր. Հիսար Պէպէք. Ամնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
9 — Պէյշիւք. Թարպ. Պէյդզ. Բաշլ. Զուլ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
10 — Մէպզպ. Պէյշիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Ամնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.

Կամարաձև Դիմող շրջենաւեր

2 46 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ամնավ. Պէպէք Ր Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյդ. Մեղպ Եէնիմ.
3 25 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլր. Զուլ. Բաշլ. Պէյդզ
3 30 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Զէնկէլ. Ամնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլրճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշլ. Պէյդ. Թարապ. Պէոյիւք. Մէպզպ. Եէնիմ.
4 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ամնավ. Ր. Հիսար Պէյաճ. Աթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյշիւք. Մեղպ. Եէնիմ։
6 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Ամնավ Պէպէք Ր Հիսար Մերկ. Եէնիք. Պէյդզ Թարպ. Պէզ. Մեղպպ. Ր. և Ա. Գաւլադ
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկուռնճ. Օրթաք. Պէյլէր. Զէնկէլ. Ամնավ. Գանտլ. Ա. և Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէոյիւքտ.
8 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ամնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէն. Թար. Պէզ Մեղ.
9 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլպ. Զէնկ. Ամնավ. Պէպէք
10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուլպգլը Բաշլար. Պէյդ. Թար. Մեղ. Ր. և Ա. Գաւլադ.
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պէյաճ. Աթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւք. Մէպզպպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկեան Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւք. Մէպզպպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուլ. Բաշլ. Պէյդ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ամնավ. Պէպէք